Ազգ
Azg
armenian daily
5 ՅՈՒԼԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 127 (2812)

Ռուսաստանի նախագահի վարչակազմում ոչինչ չգիտեն Պուտինի Ադրբեջան այցելության մասին

ԲԱՔՈՒ, 4 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի նախագահի մամլո ծառայությունում ոչինչ չգիտեն Վլադիմիր Պուտինի Բաքու կատարելիք առաջիկա այցի մասին: Մեկնաբանելով «Թուրան» գործակալության Բաքվի հեռուստաալիքների այդ թեմայով հաղորդումները, մամլո ծառայությունում նշել են, որ Պուտինի այց Ադրբեջան չի ծրագրվում: Միաժամանակ, Ադրբեջանի նախագահի վարչակազմից աղբյուրը չի բացառել Ռուսաստանի նախագահի Բաքու կարճատեւ այցի հնարավորությունը: Հնարավոր է, որ Պուտինը Բաքվում կանգառ կատարի որեւէ երկիր ուղեւորվելիս եւ հանդիպում ունենա Հեյդար Ալիեւի հետ: Այդ հանդիպման համար գոյություն ունի եւ առիթ՝ Ռուսաստանի պետական պարգեւի՝ Անդրեյ Պերվոզվաննու շքանշանի հանձնումը Հեյդար Ալիեւին: Հաջորդ շաբաթ Վլադիմիր Պուտինը պետք է այց կատարի Ուզբեկստան:

Սոցիալական քաղաքականության սլաքները թոշակառուների դեմ

Մեր իրականության մեջ նրանք ապրում են աղքատ ազգականի կարգավիճակով

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

2003 թ. հունվարի 1-ի տվյալներով Հայաստանում հաշվառվում է 546 հազար կենսաթոշակառու: Դրսի աշխարհում հայտնված թոշակառուների թվաքանակի մասին հավաստի ցուցանիշներ չկան, հաշվարկվում է լոկ այն թոշակառուների թիվը, որոնց թոշակների վճարումը 6 կամ 12 ամիս բացակայության պատճառով ժամանակավորապես դադարեցվել է: Պարտադիր սոցապահովագրության վճարների մասին օրենքի համաձայն, յուրաքանչյուր գործատու աշխատավարձի ֆոնդից, նաեւ յուրաքանչյուր աշխատողի աշխատավարձից 3 տոկոսի չափով սոցիալական վճարումներ է կատարում: Ամեն ամիս մոտավորապես 5000 դրամի չափով սոցիալական վճարումներ են անում նաեւ անհատ ձեռնարկատերերը: Այս տարվա հունվարի 1-ից այդ վճարումներից ազատվել են գյուղատնտեսական հողերի սեփականատերերը, քանի որ նրանցից տարեկան հավաքվում էր ընդամենը ակնկալվածի 1-2 տոկոսը: Կա

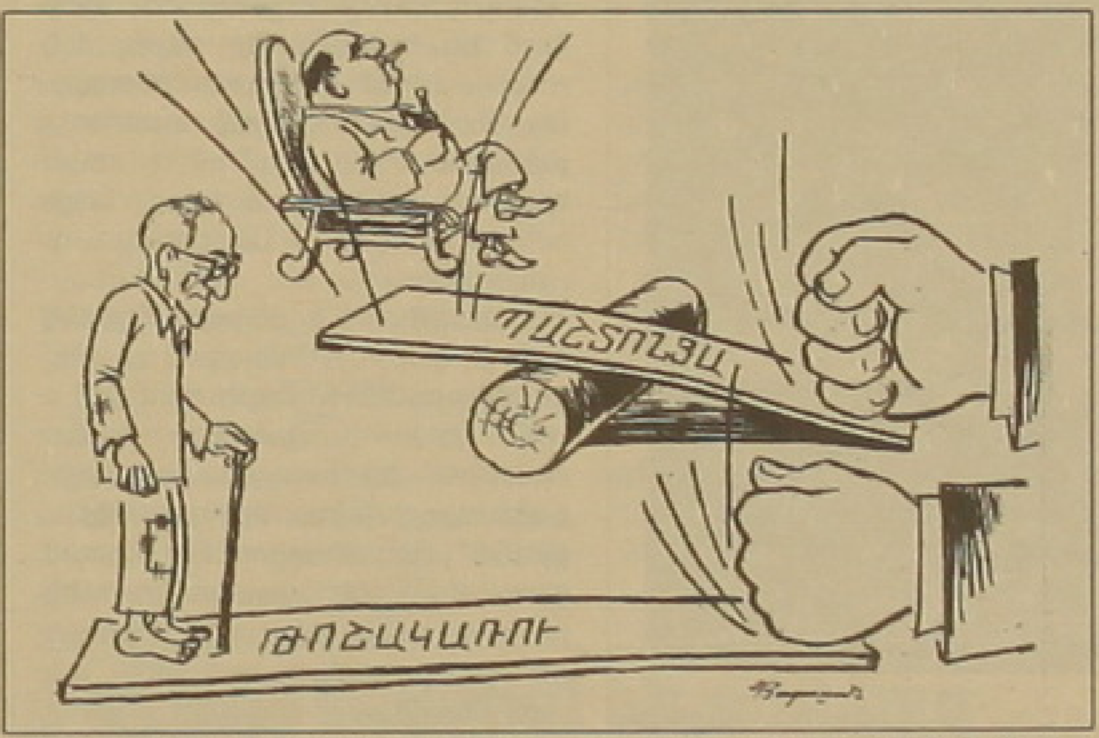

նաեւ այն իրողությունը, որ այս կարգի սեփականատերերի գերակշռող զանգվածը փաստացի չնչին եկամուտներ է ստանում հողից կամ նույնիսկ վնասով է մշակում: Ինչեւէ, վիճակագրական տվյալների համաձայն հանրապետությունում զբաղված է, այսինքն աշխատանք ունի մոտ 1 մլն 200 հազ. մարդ: Ըստ սոցապ նախարարության սոցիալական ապահովագրության ու կենսաթոշակային ապահովության վարչության պետ Արտեմ Ասատրյանի, նրանցից ընդամենը 500 հազարն է կենսաթոշակային ֆոնդին վճարումներ անում:

Տես էջ 4

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Ջոն Օրդուեյ. Ղարաբաղյան հակամարտության բանակցությունները չափից ավելի են ձգձգվել

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 4 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը «Ամերիկայի ձայնին» տված հարցազրույցում մասնավորապես ասել է. «Մենք կպասենք ու կտեսնենք, թե ՀՀ ՍԴ-ն ինչ որոշումներ կկայացնի ընտրախախտումների առնչությամբ եղած բողոքների մասին, իսկ ինչ վերաբերում է նախագահական ընտրությունների հետ համեմատությանը, ապա եղել են բարելավումներ, մանավանդ հանրային հեռուստատեսության վերաբերմունքում, որը նախորդ ընտրությունների համեմատ շատ ավելի արդար եւ հավասարակշռված էր: Փաստը մնում է փաստ, որ խորհրդարանական ընտրություններում լայնածավալ խախտումներ են եղել: Հայաստանը պետք է ճիշտ եզրակացություն հանգի եւ խիստ քայլերի դիմի, որոնք կներառեն հավանական փոփոխություններ ընտրական օրենքներում: Նրանք կներառեն վճռորոշ քանքեր կանխելու եւ պատժելու այն հանցագործ խախտումները, որոնք տեղի ունեցան երկու ընտրություններում էլ:

Կարծում եմ, որ Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ լուծումը Հայաստանի եւ Ադրբեջանի շահերի օգտին է եւ կգտնվի մի լուծում խաղաղ բանակցությունների միջոցով: Այդ առումով ես լավատես եմ: Սակայն բանակցությունները ձգձգվել են չափից ավելի, թեեւ սա մի տարի է, որի ընթացքում դժվար կլինի հասնել հակամարտության արագ լուծման, նկատի ունենալով ընտրությունները երկու երկրներում էլ: Մենք խրախուսում ենք 2 նախագահներին շարունակել իրենց երկխոսությունը ընդհանուր համաձայնության հանգելու որոնումներում: Եվ մենք պատրաստ ենք որպես Մինսկի խմբի համանախագահ երկիր ներգրավվել այս բանակցություններում:

Կարծում եմ, որ հայ-ամերիկյան փոխհարաբերությունները վերջին 10 տարիներին զարգացել եւ ընդլայնվել են: Մենք ունենք բազմաթիվ ընդհանուր նպատակներ: Մենք հաջող գործընկերներ ենք եղել օգնության ծրագրերի ոլորտում: Վերջին տարում մենք ծավալել ենք մեր օգնությունը ռազմական ոլորտում եւ կարծում եմ, որ դա կշարունակվի: Մեր փոխհարաբերությունների հզորացմանը նպաստող կարեւոր հանգամանքներից մեկն ամերիկահայ համայնքի դերն է հարաբերությունների զարգացման գործում: Ես լավատես եմ, որ այս հարաբերությունները կշարունակվեն նաեւ ապագայում, եւ մենք կհամագործակցենք տարածաշրջանային ու երբեմն նաեւ համաշխարհային ծավալով», ընդգծել է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանը:

Թունավորվել են Դեբեդում լողացողները

Հունիսի 28-ին հերթական անգամ Դեբեդ գետում լողացող 4 երեխաներ հիվանդանոց են տարվել: Նկատվել են մաշկի ցան, սրտխառնոց եւ թունավորման այլ նշաններ: Այս միջադեպը Ալավերդու բնակիչները կապում են էյ Սի Փի (նախկին «Մանես եւ Վալեքս») պղնձի մշակման կոմբինատի հետ: Վերջինիս մկնդեղի թափոնների գերեզմանոցը գետի հարեւանությամբ է, եւ անձրեւաջրերի հետ թույնը լցվում է Դեբեդ: Դա թույլ չտալու համար հարկ է կառուցել արգելապատ՝ 10-11 մ երկարությամբ եւ 1 մետր լայնությամբ: Բետոնե այդ արգելապատի կառուցումը վտանգույն դեպքում մի քանի հազար դոլար կարժենա, ինչը ձեռնարկության սեփականատիրոջ համար չնչին գումար է: Սակայն դա չի արվում, եւ Ալավերդու բնակիչները շարունակում են թունավորվել:

Ա. Մ.

«Հոկտեմբերի 27»-ի քր. գործով դատաքննությունը կվերսկսվի հուլիսի 14-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում ընթացող «Հոկտեմբերի 27»-ի քրեական գործի դատաքննությունը կվերսկսվի հուլիսի 14-ին: Այս մասին ասաց դատավոր Սամվել Ուզունյանի օգնական Մարինե Մովսիսյանը: Երեկվա նիստը չկայացավ Ս. Ուզունյանի մոր՝ Եպրաքսյա Ավետիսյանի մահվան պատճառով: Տեղեկացնենք, որ Ե. Ավետիսյանի քաղաքացիական հոգեհանգիստը կկայանա հուլիսի 7-ին, իսկ հուղարկավորությունը՝ հուլիսի 8-ին:

Թբիլիսին առանց հոսանքի

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր ցերեկը տեղի ունեցած վթարի պատճառով դադարեցված է էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը Թբիլիսիին եւ Վրաստանի քաղաքների մեծամասնությանը: Կանգ է առել Թբիլիսիի մետրոպոլիտենը: Էլեկտրաէներգիա չի մատակարարվում նույնիսկ կենսապահովման օբյեկտներին: Ջրամղիչ կայանների կանգ առնելու հետեւանքով Վրաստանի մայրաքաղաքում դադարեցվել է խմելու ջրի մատակարարումը: Որոշ ժամանակով աշխատանքը դադարեցրել էին տեղական հեռուստաընկերությունները ու ռադիոկայանները: Վթարի պատճառների մասին առայժմ չի հաղորդվում: Ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու համար կգործարկվեն էլեկտրամատակարարման պահեստային համակարգերը:

Սաստիկ շոգ Թուրքիայում

ԱՆԿԱՐԱ, 4 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ստամբուլում, ինչպես նաեւ Անթալիա եւ Իզմիր առողջավայրերում ջերմաչափի սնդիկի սյունը բարձրանում է Ցելսիուսի 40 աստիճանից վեր: Ահա արդեն մի քանի օր շատ շոգ եղանակ է Անկարայում եւ Թուրքիայի հարավ-արեւելքում, սակայն միայն այն տարբերությամբ, որ այստեղ օդը խոնավ չէ եւ շոգը փոքր-ինչ տանելի է:

Օդերեւութաբանների կանխատեսումների համաձայն, շոգ եղանակը կշարունակվի առնվազն մինչեւ հաջորդ շաբաթ: Թուրքիայի տարածքի վրա միախառնվել են երկու շոգ օդային հոսքեր՝ մեկը Պարսից ծոցից, իսկ երկրորդը՝ աֆրիկյան Սահարայից, արտասովոր շոգ եղանակ բերելով այդ երկիր:

Մայր աթոռը հերքում է զրպարտանքները

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի տեղեկատվական համակարգը զարմանքով ծանոթացավ «Այբ-Ֆե» օրաթերթի հուլիսի 2-ի համարի «Հայաստանը՝ օրենքով գողերի հավաքատեղի», ինչպես նաեւ «Չորրորդ իշխանություն» թերթի հուլիսի 4-ի համարի «Թռիչքներ երազում եւ արթմնի», «Օրհնեալ է գսխողկան...» վերնագրված հրապարակումներին:

«Այբ-Ֆե»-ի հրապարակման մեջ մասնավորաբար նշված է, թե Սվոյ Ռաֆի մահվան 10-րդ տարելիցի կապակցությամբ Հայաստան ժամանած օրենքով գողերին ընդունել է նաեւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, իսկ երկրորդ թերթի հրապարակումներում անսանձ արտահայտություններով ու չարամտությամբ փորձ է արվում այլեւս պատկերել կարծեցյալ հանդիպման մանրամասները:

Աթոռիս տեղեկատվական համակարգը, որեւէ անհատի ընդունելությունը Հայրապետի կողմից անհամատեղելի չնկատելով Եկեղեցու առաքելության հետ, հայտարարում է, թե հրապարակվածները ակնհայտ կեղծիք են՝ զրպարտանք, բացարձակորեն չեն համապատասխանում իրականությանը, եւ պարունակում են ստահոդ միտումնավորություն: Միաժամանակ հորդորում է, անձնայն լրջությամբ եւ պատասխանատվությամբ իրականացնել հասարակությանը ճիշտ եւ առարկայական տեղեկատվություն ապահովելու լրագրողական պարտականությունները եւ չտրվել մտացածին հրապարակումներով կարծեցյալ հեղինակություն ձեռք բերելու գայթակղությանը:

«Զավախքում մարդիկ ուզում են ունենալ անվտանգության երաշխիքներ»

«Միացյալ ժողովրդավարների» առաջնորդ, խորհրդարանի նախկին նախագահ Զուրաբ Ժվանիան պատասխանում է «Ազգի» հարցերին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

Արդի ժամանակների վրաց քաղաքական մտքի գագաթնակետը Զուրաբ Ժվանիան, որը 2001 թ. աշնանը հրաժարվեց խորհրդարանի նախագահի աթոռից՝ փրկելով երկիրը ներքաղաքական անկանխատեսելի զարգացումներից, ցանկանում է իշխանափոխություն Վրաստանում խաղաղ ճանապարհով: Ժվանիան, որպես ուսանելի օրինակ, նշում է 1998 թ. փետրվարի նախադեպը Հայաստանում, երբ «իմ կողմից շատ հարգված Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հեռացավ» երկիրը չտանելով քաղաքական դիմակայության: 2003 թ. նոյեմբերի 2-ին Վրաստանում տեղի կունենան խորհրդարանական ընտրություններ, որոնք վրաց քաղաքական գործիչները համարում են երկրի համար ճակատագրական:

– Պրն Ժվանիա, Ձեր ելույթներից մեկում նշում էք, որ Վրաստանում սկսվում է «իշխանության քրեականացումը»: Ի՞նչ նկատի ունեք:

– Վրաստանում քրեածին իրավիճակը մտահոգության տեղիք է տալիս: Քրեական տարրերի, հանցագործության դեմ իշխանությունների ոչ արդյունավետ քաղաքականության պատճառով կարող ենք ասել, որ վերջին մեկուկես տարիներին արձանագրվել է վիթխարի հետընթաց, Թբիլիսիի փողոցներում կրկին լսվում են ավտոմատի կրակահերթեր, անվերջանալի հաշվեհարդարները դարձել են սովորական, «սեւ աշխարհը» կրկին ձեռք է բերել հսկայական ազդեցություն:

Տես էջ 3

Բացվեց Առնո Բաբաջանյանի հանդակաշարժը

Մեծ աղմուկ եւ հասարակության դժգոհություն առաջացրած Առնո Բաբաջանյանի արձանը համալրեց մայրաքաղաքի հուշարձանների շարքը: Այս իրողությունը երեկ հաստատեց պաշտոնապես: Արձանի բացման պատիվը նորանշանակ քաղաքապետին էր վերապահված: Քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանն առաջին հրապարակային ելույթն ունեցավ: Նա ձեռնպահ մնաց արձանի վերաբերյալ որեւէ կարծիք արտահայտելուց կամ գնահատական տալուց եւ խոսեց մեծանուն կոմպոզիտորի տաղանդի մասին:

Մյուս ելույթ ունեցողները չխուսափեցին արձանի շուրջ բարձրացված աղմուկից: Հավանաբար առաջնորդվելով «ամենալավ պաշտպանությունը հարձակումն է» սկզբունքով, նրանք ամեն կերպ փորձում էին ապացուցել, որ Դավիթ Բեջանյանն ու Լեւոն Իգիթյանը արվեստի բարձրարժեք գործ են ստեղծել, իսկ նրանք, ովքեր իրենց հետ համամիտ չեն, պարզապես Առնո Բաբաջանյանի արվեստից եւ արվեստից ընդհանրապես ոչինչ չեն հասկանում: Այս առումով հատկապես տպավորիչ էր բանաստեղծ Արտեմ Հարությունյանի խոսքը. «Ստալինյան ռեժիմի հրեշը նստած է մեզանից շատերի մեջ, եւ դա է պատճառը, որ արձանի առաջին տարբերակը խայտառակաբար հետ ուղարկվեց՝ ցույց տալով սնանկությունը մեր ճաշակի»: Բանաստեղծն ավելի հեռուն գնաց, համոզմունք հայտնելով, որ ինչքան ավելի շատ լինեն նման արձաններ, այնքան մեր ժողովուրդը կզարգանա, կչքանան դաժանություններն ու սպանությունները: Նա արձանի տեղադրման օրը հրաշալի տոն համարեց՝ հավանաբար ուրախանալով, որ այս արձանը կազդարարի մեր ժողովրդի զարգացման սկիզբը, եւ դաժանություններն ու սպանությունները կսկսեն քչանալ:

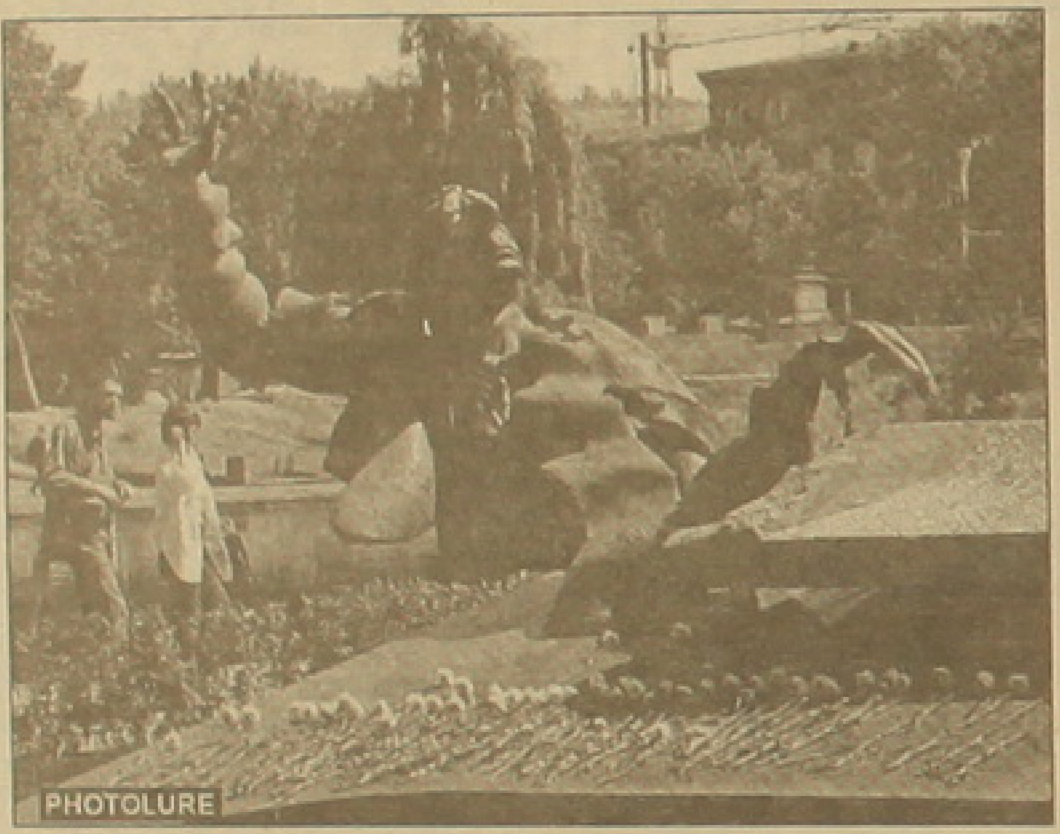
PHOTOLURE

Մինչ պաշտոնյաներն արձանի հեղինակների հասցեին գովեստի խոսքեր էին ասում, ճիշտ այդ ժամանակ այն երեւանցիները, ովքեր ներկա էին, իրենց դժգոհությունն էին հայտնում: Նրանց, սակայն, լսող չկար. ինքնանպատակ միջոցառման կազմակերպիչներն ու մասնակիցները չափազանց տարված էին իրենցով՝ ինչ-որ երեւանցիների կարծիքը հաշվի առնելու համար:

Հետաքրքրական եւ մեր իրականությունը բնութագրող էր բացման բուն արարողությունից հետո տեղի ունեցածը. պաշտոնյաները գնացին սրճարան՝ իրադարձությունը նշելու: Բողոքող երեւանցիների կողքին այս տեսարանը հատկապես տպավորիչ էր...

Այսօրվանից Առնո Բաբաջանյանի արձանը մեր քաղաքի անբաժան մասն է՝ դո՞ւր է գալիս երեւանցիներին, թե՞ ոչ: Իշխանությունների այս մոտեցումը վաղուց արդեն նորություն չէ, նորություն չէ նաեւ որոշ մտավորականների պատեհապաշտությունը, որն իր հերթական դրսեւորումը գտավ երեկ:

Գուցե նրանք իսկապե՞ս հավատում են իրենց ասածներին:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄ

Միգրացիայի վերաբերյալ տեղեկատվության պակաս կա

Մարդիկ բռնում են անօրինական միգրացիայի ճանապարհը շատ դեպքում տեղեկատվության պակասի պատճառով: Այս իրողությունը հաստատում է վերջերս Հայկական սոցիոլոգիական ընկերակցության կատարած հետազոտությունը: Մի քիչ այդ հետազոտությունից բավարար է, թեեւ, հասարակության անիրազեկության մասին պատկերացում կազմելու համար. հարցվածների շուրջ 40 տոկոսը կարծում է, որ առանց վիզայի հնարավոր է մեկնել եվրոպական երկրներ, կամ աշխատանք ունենալու համար թույլտվություն անհրաժեշտ չէ:

Անիրազեկությունն է պատճառը, որ հազարավոր մեր հայրենակիցներ հայտնվում են արտերկրում զարտուղի ճանապարհներով եւ տեղում, օրենսդրությունը շրջանցելով, փորձում են հիմնավորվել տվյալ երկրում, ապրում են հասարակությունից մեկուսացած, իրավապահներից թաքնված, որոշ դեպքում էլ տեղահանվում եւ զրկվում տվյալ երկիր հաջորդ անգամ մուտք գործելու իրավունքից:

Խնդրում մեծ է անհաս միջնորդների եւ կեղծ տուրիստական կազմակերպությունների մեղքի բաժինը, որոնք գումար աշխատելու համար պատրաստ են խաղալ մարդկային ճակատագրերի հետ: Այդ գործունեությունն իրականացնողները, ցավոք, վերահսկելի չեն. պետական մարմիններն ու օրենսդրությունը թերացել են այս հարցում, եւ փաստորեն երկրից մարդկանց փոխադրումներով կարող է զբաղվել ով ուզի:

Պետական ամենաթողության տեսանկյունից նույնն է իրավիճակը մարդկային առեւտրի՝ թրաֆիքինգի առումով: Խնդիրը կա, սակայն երեւույթի դեմ չենք պայքարում, եւ Հայաստանը մնում է կանանց ու երեխաներ արտահանող երկիր: Այժմ հակաթրաֆիքինգային օրենքների շարք է մշակվում, ինչպես նաեւ նախատեսվում են փոփոխություններ արդեն գործող օրենսդրության մեջ: Կտա՞ այս գործընթացն անհրաժեշտ պտուղները, ցույց կտա ժամանակը:

Անօրինական միգրացիայի հետեւանքների, նպատակակետ երկրում հիմնավորվելու հնարավորությունների մասին իմանալու համար մեր երկրում դժվարություններ կան: Շատ երկրներում, այդ թվում նաեւ Ռուսաստանում, ամեն քայլափոխի կարելի է ձեռք բերել այս կամ այն երկիր մեկնելու պայմանների վերաբերյալ տեղեկատվություն: Հայաստանում այդ տեղեկատվական բացը որոշ չափով լրացնում է Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության ֆինանսավորմամբ ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչությանը կից գործող Միգրանտների սպասարկման կենտրոնը, որը պատրաստ է ցանկացողին տրամադրել հետաքրքրող տեղեկությունը: Իսկ այցելուների քանակը փաստում է, որ, իրոք, կա տեղեկատվական պակասը: Շատերի համար տեղեկության աղբյուր են արտերկրում արդեն եղած ծանոթները, բարեկամները, սակայն պարզ է, որ ոչ միշտ են նրանք նկարագրում իրական պատկերը:

Նույն տեղեկատվական պակասի պատճառով շատ քչերը գիտեն, թե ինչ որ անօրինական միգրանտը կարող էր անել մի քանի տարի առաջ, այժմ հնարավոր չէ: Եվրոպական երկրները վերանայել են իրենց միգրացիոն քաղաքականությունը՝ նույնիսկ օրենսդրության փոփոխման ճանապարհով: Ռուսաստանն էլ վերջերս բարդացրել է մուտքը երկրի տարածք: Առավել խիստ են վերահսկվում նաեւ անօրինական միգրացիայի հնարավոր ուղիները: Ուստի ճամպրուկը կապելուց առաջ անհրաժեշտ է մեկ անգամ եւս մտածել:

Մ. Հ.

Երեւանյան խճանկար

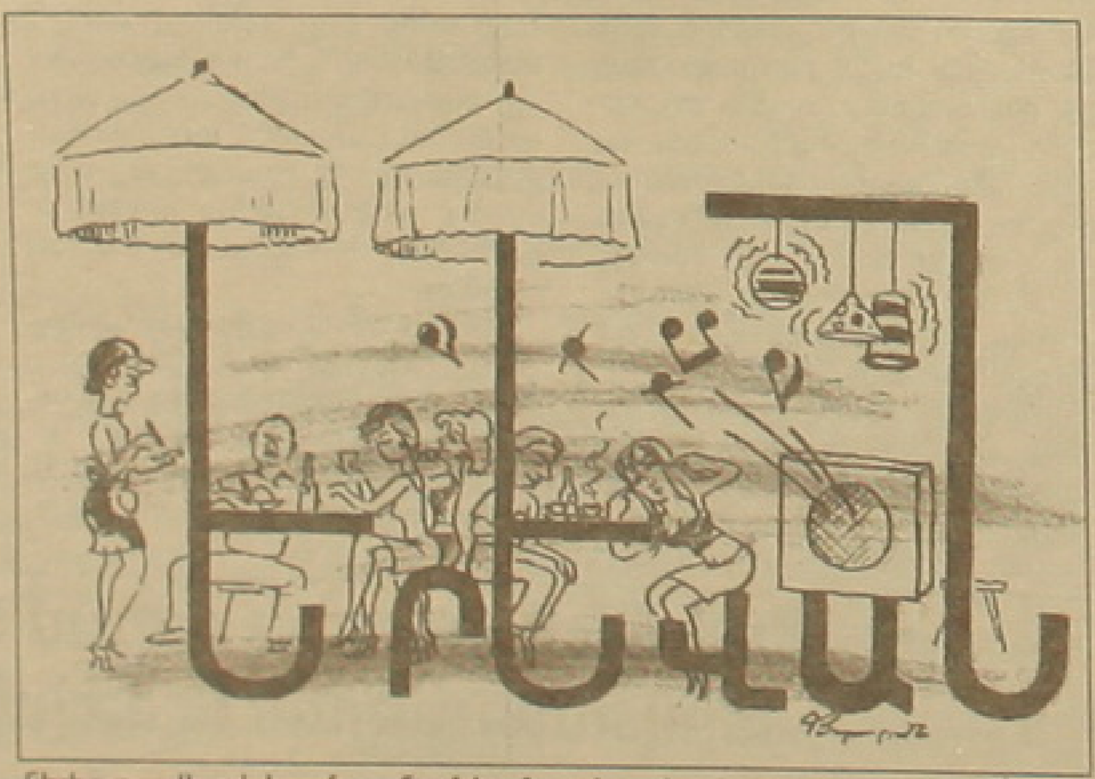

Երեւանը վերածվել է մի մեծ գյուղի՝ խառը, անկանոն, հոգնեցնող, անհետաքրքրական: Ծայրամասի բնակիչների մեծ մասի մեջ մշտապես խանդ առաջացնող քաղաքի կենտրոնը հիմա դարձել է բնակության համար հույժ անհարմար եւ ոչ ձեռնտու (խոսքը երթեւեկության մասին է): Ու միեւնույն է, որքան էլ քայլելն առողջության համար լավ է, մեր փողոցների վիճակը բնավ էլ տրամադրող չէ դրա համար: Քաղաքի կենտրոն հասնելը հիմա հեշտ չէ: Ենթադրենք Կասյան փողոցից ուզում ես հասնել կինոթատրոն «Երեւան», կամ «Ազգ» օրաթերթի խմբագրատուն (Հանրապետության փողոց): Կարծում եք 15-20 րոպեի գո՞րծ է: Անցավ այդ ժամանակը:

Բարեկամության փողոցը 2 շաբաթ փակ է: Տրամվայի գծերն են հանում: Մեզ տրամվայ պետք չէ, տրամվայը թոշակառուների համար է, մեզ թոշակառու էլ պետք չէ, մանավանդ որ իրենք անվճար երթեւեկելու իրավունքից մեկ-մեկ օգտվում են:

Մետրո՞ն. ամենահուսալին, ապահով, հանգիստ, ուղղագիծ, ոչ ծռվում է, ոչ ծռտում, վնասակար արտանետումներ էլ չունի (մի քանի օր առաջ գործադուլ էր հայտարարել, հուսահատությունից տնից չէի ուզում դուրս գալ): Երեւանյան երթուղային մաշված տաքսինե՞րը: Որանք ինչ «մեղք» ունեն, անիվները ճռռացնելով հազիվ քարշ են տալիս, թռչում, իջնում քաղաքի դարուփոսերով, ծռմռվելով ինչ նրբանցք կա՝ մտնում, դուրս գալիս, մինչեւ ասենք կինո «Երեւանից» հասնում են Ամիրյան փողոց:

Երթուղայիններում տեղ ու դադար չկա, իրար վրա թառած, երբեմն էլ հումանիզմից դրդված նստածներն օգնել են ուզում ծռված-կանգնածներին ու վերցնում պայուսակը կամ, ասենք ձեռքի տեսամագնիտոֆոնը կամ ֆոտոապարատը, հետո խցկոցներից օգտվելով, իբր մոռանում կամ մեջից դրամապանակ-բան թռցնում: Կողոպտված, վիրավորված, ծռմռված իջնում ես 1-1,5 կանգառ հեռավորությամբ, բախտդ անիծելով, կոշիկներդ ավելորդ անգամ մաշեցնելով, քայլելով առաջ ես ընթանում: Ահա երեւանյան երթուղային իրականության մի կողմը: Այստեղից առաջարկ՝ երթուղային մաշված տաքսիների եւ քաղաքացիների առողջության համար խիստ վտանգավոր դրանց խցանումների ու աղմուկի պատճառով ուղեվարձը կրկնակի իջեցնել, ասենք 50 դրամ, կամ մինչեւ քաղաքային շինարարության ավարտն աշխատել բարեգործական սկզբունքով՝ անվճար (հետեւանքների համար պատասխանատու չենք):

Այս ամենի մասին երբ գրում ես, որոշ հեռուստաընկերություններ մամուլի իրենց տեսությամբ բացատրում են, թե իբր այս շինարարությունը բոլորիս համար է: Կարծես մենք չենք հասկանում, որ Պռոշյանի ճոխ ռեստորաններն ու քաղաքի մնացած հյուրանոցները, կազինոներն ու ստրիպտիզ-ակումբները, դիսկոտեկներն ու գիշերային բարերը, սաունաներն ու վերջապես մատչելիագույն սրճարանիկները մեզ համար են կառուցվում: Բոլորս օրական մի քանի անգամ մտնում դուրս ենք գալիս, չէ՞: Մի հարցնող լինի, թե Երեւանի կենտրոնական փողոցներով մեր քաղաքաշինարարները քայլե՞լ են օրը ցերեկով: «Եվրոպական չափանիշներով» եւ մակարդակով տներ ու հասարակական զվարճատեղեր կառուցող մեր տղերքը՝ կերած-խմած, հաստավիզ, ասենք, Սամոն, Արտուշը, Գուգոն, Սաքոն, անգլերենը չգիտեն ինչ է, բայց բոլոր օբյեկտներն անգլիատառ, օտարահունչ անվանումներով են կնքել՝ Էլֆ, Ջենթլմեն, Մարսել, Միշել, Շառլոտ, Պիոներ, Կակադու, Կակտուս, Մետելիցա, Քիսո, Հավաքուն:

Երեւանի ծայրամասը անտերուդուս, մոռացության մատնված, իսկ կենտրոնը բարգավաճում է՝ անճոռնի ճուտիկի պես, անճաշակ, տձեւ, գունավոր կարկատաններով: Ում խելքին ինչ փչի, կառուցում է, գումարի չափն է որոշում մայրաքաղաքի նորօրյա ճարտարապետական ոճը: Ու այս ամենը պարտադրվում է մեզ բոլորիս՝ իբրեւ արդի հայկական մշակույթ, ճարտարապետության մեջ՝ եվրոպականի, արեւելյանի (մզկիթաձեւ), հայկականի (անճաշակ) խառնուրդով: Երաժշտության մեջ՝ երթուղային տաքսիներում՝ ռուսական, տոնավաճառներում՝ արեւելյան, թուրք-պարսկական, բակերում՝ հայկական ռաբիս, «էլիտար» վայրերում՝ ջազ, դիսկոտեկներում՝ ռեպ: Այսպես շարունակում ենք քանդել ու քանդել տենդորեն, ամեն ինչ՝ մշակույթ, փողոց, բարոյականություն, տուն: Հիշեցի մեկին, որ քանի տարի առաջ տուն գնեց ու քանդուքարափ արեց՝ իր ուզած ձեւով սարքելու համար, դուռ-լուսամուտը ֆրանսիական պալատների դռների ոճով: Ու քանի տարի կառուցում է, ամեն ինչ տեղը տեղին՝ վարձով մի կերպ յոլա գնալով: Արդեն միջին տարիքի է, երիտասարդությունը անցավ-գնաց: Հիմա մերն է՝ քաղաք ենք սարքում կիսաեվրոպական, կիսաարեւելյան, ոչ միայն շքեղ ռեստորան-հյուրանոցներով, դրամատներով, այլեւ փայլուն, շքեղ դեղատներով:

Սեւ պատկերաս նորաձեւ մի կառույցի հարեւանությամբ փողոցում կանգնած մարդկանց եմ նայում՝ հոգնած, մաշված, մտազբաղ կամ անտարբեր, մտակորույս, անկյանք: Մեզ, նաեւ այս մարդկանց համար է կառուցվում այս քաղաքը, երբ արտագաղթը նվազելու միտում չունի, երբ օրըստօրե մարդիկ հուսալքվում են, ու հեռանալ են ուզում հենց երիտասարդները: Մնացողները կամ ընտանիք չեն կազմում, կամ եթե հերոսաբար մեկ երեխա են ունենում, խիստ կասկածում են նրա ապագային: Սերունդը առհասարակ հիվանդ է եւ ֆիզիկապես, եւ հոգեպես:

Հարց՝ ո՞ւմ համար եք կառուցում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՍԴ. Կրկին հետաձգում

Երեկ Սահմանադրական դատարանը շարունակեց «Արդարություն» դաշինքի համամասնական ցուցակում ընդգրկված մի շարք պատգամավորների դիմումի հիման վրա գործի քննությունը: Հասնելով հարց ու պատասխաններին, դիմող կողմը դատարանից ժամանակ խնդրեց պատասխանող կողմ հանդիսացող Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի ներկայացուցիչներին տրվելիք հարցերը նախապատրաստելու համար:

Սահմանադրական դատարանը նիստը հետաձգեց կիրակի օրվան, հնարավորություն տալով դիմող կողմին հուլիսի 4-ի եւ 5-ի ընթացքում պատրաստել իր հարցերը:

Ա. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ»-ի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Հայտնագործություններ մեր երկրում կատարվում են ոչ 100 տարին մեկ

Ռաֆայել Ղազարյանի կանխատեսումը ճիշտ չէր....

Ամերիկյան «Դաբլյու էմ էյ փի» գիտական արբանյակից վերջերս սենսացիոն տվյալներ էին ստացվել, որ տիեզերքը մեծ մասամբ բաղկացած է առեղծվածային էներգիայից, որի բնույթը առայժմ չի ենթարկվում ժամանակակից գիտության ըմբռնմանը (**«Ազգ»**, 19 հունիսի, 2003)։ Գիտնականների անկախ խմբի ղեկավար Նորայր Սարգսյանը երեկ «Կոնգրես» հյուրանոցում հրավիրած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց, որ իրենց խումբը մի քանի տարի առաջ էր կատարել այդ հայտնագործությունը, բայց քանի որ Հայաստանը չունի հայտնագործությունները պատենտավորող օրենք, հետեւաբար, դրանք մնում են թղթի վրա։ Նրա համոզմամբ, իրենց հայտնագործությունների որոշ ուղղությունների գործնական ներդրումը հնարավորություն կտա 1-2,5 տարում ապահովել ոչ միայն երկրի գիտատեխնիկական ու տեխնոլոգիական առաջընթացը, այլեւ շատ կարճ ժամանակամիջոցում լուծել մեր ժողովրդի առջեւ ծառացած սոցիալ-տնտեսական բոլոր խնդիրները։ Մինչդեռ մեր երկրի նախկին եւ ներկայիս ղեկավարներն անտեսում են իրենց առաջարկներն ու լրացուցիչ խնդիրներ ստեղծում։ Նրա խմբի մի հայտնագործության մասին հրապարակվել է ռուսական «Վեստնիկ» ամսագրում, սակայն նա չի ցանկացել հայտնագործությունը պատենտավորել Ռուսաստանում եւ դարձնել երկրի սեփականությունը։ Հետաքրքրական է, որ պրն Սարգսյանի պահանջն իրականում շատ պարզ ու հեշտ լուծելի է, քանի որ նա ֆինանսական որեւէ աջակցության պահանջ չի դնում։ Բավական է միայն վերանայել գիտնականների գործունեությունը սահմանափակող օրենքները՝ նրա պարագայում առաջին հերթին փոփոխություն մտցնել պատենտավորման օրենքում։ Այս դեպքում միայն նրա գիտական խումբը կստեղծի գրավիտացիոն գեներատորներ, կյանք կմտցնի երկրաշարժերը կանխելու եւ այլ հայտնագործություններ։

Լսենք ասուլիսին ներկա գիտնականներից մի քանիսի կարծիքները։

Արտակարգ իրավիճակների վարչության գիտաշխատող Լյուդվիգ Նազարյան. «Այս խմբի համար հրատապ հարցը պատենտավորում ստանալն է, գումարային որեւէ խնդիր չունեն։ Ակադեմիկոս Ռաֆայել Ղազարյանը ժամանակին հայտարարեց, թե մեր երկրում 100 տարին մեկ անգամ են հայտնագործություններ կատարվում, հետեւաբար օրենք ընդունելու կարիք չկա։ Իրականում մեզանում կատարվում են այնպիսիները, որ կասկածի տակ են առնում համաշխարհային գիտության մեջ արմատացած տեսություններ։ Հեղաշրջում առաջացնող գիտական նորույթները միշտ էլ դժվարությամբ են ըմբռնվում մարդկության կողմից»։

Երկրաբանական գիտությունների դոկտոր Ռուդոլֆ Գեւորգյան. «Մեր գիտնականներից շատերը քննարկումների ժամանակ իրենց գիտական մտահորիզոնով ու պատրաստվածությամբ ի զորու չեն հերքելու պրն Սարգսյանի առաջ քաշած գիտական թեզերը։ Սա նշանակում է, որ նա առաջ է անցել, որով էլ ըստ էության պայմանավորված է նրա մտքերի հակադրությունը ԳԱ ակադեմիայի հետ, որտեղ ակադեմիկոսները կառչած են արդեն ընդունված գիտական հայացքներից»։

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Ջավախքում մարդիկ ուզում են ունենալ անվտանգության երաշխիքներ»

Սկիզբը էջ 1

Իշխանության ներկայացուցիչները հանցագործ աշխարհին օգտագործում են քաղաքական նպատակներով՝ ճնշելու, ահաբեկելու ընդդիմությանը։

Վերը նշված առաջին ազդանշանը հայտնի ահաբեկիչ Թեմուր Խաչիշվիլուն մեկ տարի առաջ բանտից ազատ արձակելն էր։ Խաչիշվիլին դատապարտվել էր Ազգային ժողովրդավարական կուսակցության առաջնորդ Գեորգի Ճանտուրիային սպանելու, նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի դեմ ահաբեկչություն իրականացնելու մեղադրանքով։

Սրա հետեւեց շատ հանցագործների բացարձակապես անհասկանալի ազատ արձակումը բանտից. հանցագործներ, ովքեր դատապարտվել էին ծանր հանցագործությունների մեղադրանքով։

Այս առումով այսօր Վրաստանում բավականաչափ բարդ իրավիճակ է ստեղծվել։

– Դուք համամա՞յն եք Վրաստանին տրվող «չկայացած պետություն» բնութագրմանը։ Այս բնութագրումը երբեմն տեղ է գտնում արեւմտյան մամուլում։

– Դա անհեթեթ բնութագրում է, ծիծաղելի է Վրաստանը անվանել չկայացած պետություն։ Նույն ձեւով չի կարելի չկայացած համարել Հայաստանը, մյուս պետությունները, որոնք անցան բավականաչափ բարդ ժամանակներ։

– Իշխանության կուսակցությունն ընտրություններում օգտագործելու է վարչական միջոցները, լուրջ ակնկալիքներ ունի ազգային փոքրամասնությունների՝ հայերի, ադրբեջանցիների, ռուսների քվեներից...

– Չեմ համարում, որ ազգային փոքրամասնություններն իշխանության կուսակցության միջոցներն են։ Ես եւ իմ կուսակցությունն աշխատում ենք մեր երկրի քաղաքացիներ հայերի, ադրբեջանցիների հետ Թբիլիսիում, մյուս շրջաններում։ Մեր կուսակցությունը հատկապես ամուր դիրքեր ունի Ախալքալաքում, Նինոծմինդայում։ Հպարտանում եմ, որ մեր կուսակցության հետ համագործակցում են «Վրաստանի հայերի միությունը» եւ նրա ղեկավար Հենրիխ Մուրադյանը։ Կուսակցության ցուցակում ներկայացված են լինելու արժանի հայեր։ Մեծամասնականով իրենց թեկնածությունն են դնելու Մելիք Ռախսյանը, Համլետ Մովսիսյանը...

– Քանի որ խոսք բացվեց Ջավախքի մասին, ուզում եմ հետեւյալ հարցը տալ։ Վրացական մամուլում երբեմն գրվում է, թե այդ երկրամասում կան անջատողական տրամադրություններ, իբր այնտեղ թաքնվում են ահաբեկիչներ, ագրեսիվ անջատողականներ։

– Ի տարբերություն շատ քաղաքական գործիչների, ես հաճախ եմ լինում Ջավախքում, այնտեղ ունեմ շատ ընկերներ։ Ախալքալաքում, Նինոծմինդայում առկա են տնտեսական, սոցիալական խնդիրներ։

Ջավախքում մարդիկ ուզում են ունենալ անվտանգության երաշխիքներ, քանի որ նրանք ունեն պատմական փորձ, նրանք ուզում են գիտենալ, որ ոչ մի կողմից նրանց չի սպառնա այն վտանգը, ինչը կրել են նրանց նախնիները։

Ախալքալաքում, Նինոծմինդայում, համենայն դեպս մեծամասնության մեջ չեմ զգացել տրամադրություններ, որոնք լինեին անբնական։ Ջավախքում ապրում է աշխատասեր ժողովուրդ, ապրում է դժվար պայմաններում, եւ նրա նկատմամբ անհրաժեշտ են ուշադրություն, կառավարության օժանդակություն, ինչը նրանք հաճախ չեն ստանում։

– Վրացական ԶԼՄ-ներում տպագրվում են հայտնի քաղաքական գործիչների, բարձրաստիճան պաշտոնյաների ազգանուններ, եւ այդ մարդիկ մեղադրվում են, քննադատվում են, որովհետեւ նրանց տատը կամ պապի հայրը եղել են հայեր։ Հաճախ Ձեր անունն էլ է շրջանառվում։ Բայց ես ուզում եմ այլ հարց տալ՝ 21-րդ դարի Վրաստանում որքանո՞վ է անհարմար լինել ոչ զտարյուն վրացի քաղաքական գործիչ։

– Թեման, որ հիշատակեցիք, Վրաստանում հայերի խնդիրը չէ, այլ վրացիների խնդիրը՝ Վրաստանում։ Ողբալի է, երբ Վրաստանի պետական հեռուստատեսությունը հայտարարում է, որ Ժվանիան հայ է եւ այդ պատճառով չի կարող դառնալ երկրի նախագահ, ողբալի է, երբ պետբյուջեից սնվող թերթերն այդ թեման շրջանառության մեջ են դնում ամենակեղտոտ ձեւով։ Կամ երբ ցինիկ անվանում կրող՝ «Հանուն նոր Վրաստանի», իշխանության նախընտրական բլոկի ներկայացուցիչները հրապարակավ հայերի անունն օգտագործում են, իրենց մտածելակերպով, ստորացնելու նպատակով։ Այս ամենն ազդանշան է, որ երկիրը կարող է կանգնել շատ լուրջ խնդիրների առաջ։ Սա ազդանշան է, որ մարդիկ, ովքեր այսօր իշխանություն են կրում կամ մոտ են կանգնած իշխանական շրջանակներին, Վրաստանի ապագայի նկատմամբ չունեն տարրական պատասխանատվություն։

Ի դեպ, ես երբեք չեմ թաքցրել, միշտ ընդգծել եմ, որ մայրս հայուհի է, նրա նախնիները Ջավախքից են։ Այստեղ խոսքն իմ մասին չէ, ես, բնականաբար, հպարտանում եմ դրանով, դա ինձ համար լրացուցիչ աղբյուր է։

Խնդիրը Ժվանիան չէ կամ Սահակաշվիլին, որը չունի հայկական արմատներ, սակայն իմ նշած շրջանակները կնքում են հայ անունով, կամ էլ՝ Նինո Բուրջանաձեն, որին նույնպես շատ հաջակեցին հայուհի։

Խնդիրն այն է, որ 21-րդ դարում որքան վտանգավոր է շահարկել նմանօրինակ թեմաները։ Այդ թեման այսօր շրջանառվում է եւ շրջանառվում է ամենակեղտոտ ու սադրիչ եղանակով։

ԱՍՈՒԼԻՍ

Գիտության եւ կրթության նախարարը հետեւողական է լինելու

Որ ընդունելության քննություններն անցնեն արդար եւ օբյեկտիվ

Երեկ գիտության եւ կրթության նախարար Սերգո Երիցյանը հրավիրել էր առաջին ասուլիսը, որը սկսվեց լռության րոպեով՝ ԵՊՀ ռուսական բանասիրական ֆակուլտետի դեկան Կարեն Մկրտչյանի հիշատակին։ Պրն Երիցյանը իրավապահների հետ կայացած իր հանդիպման ժամանակ տեղեկացել է, որ բազմաթիվ վարկածներ են քննվում եւ հիմքեր կան, որ սպանությունը կբացահայտվի։

Նախարարը նշեց, որ «այն ծրագիրը (խոսքը կրթ. եւ գիտ. բնագավառին է վերաբերում), որը հաստատվել է ԱԺ-ում եւ ներկայացրել է կոալիցիոն կառավարությունը, ես իրականացնելու եմ»։ Սակայն այսօր հան-

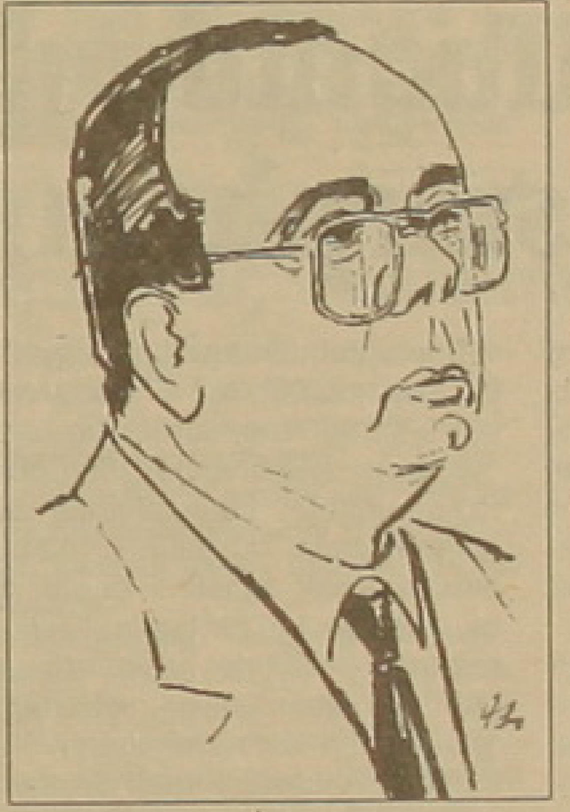

րության ուշադրության կենտրոնում են ընդունելության քննությունները եւ պարզ է, որ հիմնական խոսակցությունն ընթանալու է այդ խնդիրների շուրջ։ Պրն Երիցյանը տեղեկացրեց, որ արդեն ձեւավորվել են ընդունելության առարկայական հանձնաժողովները, եւ մեկ-երկու օրից կհաստատվեն հանձնաժողովների նախագահների թեկնածությունները։ Այս տարի կենտրոնական հանձնաժողովը տեղակայված է Ջոն Կիրակոսյանի անվան դպրոցում, փոխնախագահն է Վիկտոր Մարտիրոսյանը։ Հանձնաժողովներում ընդգրկվել են այն մասնագետ-դասախոսները, ովքեր վերջին տարիներին չեն մասնակցել ընդունելության քննություններին, նշեց նախարարը եւ ծանոթացրեց մի քանի փոփոխությունների։ Հայոց լեզվի գրավոր քննության համար հիմք են ընդունել հարցաթերթիկների այն նմուշը եւ գնահատման չափանիշները, որոնք հաստատել է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը։ Պահանջվող քանակի տարբերակներ կազմելու անհրաժեշտությունից ելնելով՝ եղածին կավելացվեն 2003 թ. ստեմարանի 5, 6, 1 հարցաշարի նույնատիպ առաջադրանքներն ընտրաբար։ Անգլերենի գրավոր քննություններում (մասնագիտական եւ ոչ մասնագիտական ֆակուլտետների համար) հարցատոմսը նախկին 8 առաջադրանքի փոխարեն ընդգրկում է 6 առաջադրանք։

Մաթեմատիկայի հարցատոմսը բաղկացած է 8 խնդիր-վարժություններից, որոնցից յուրաքանչյուրին վերագրվում է 2,5 միավոր։ Հարցատոմսերը լինելու են 2 տիպի։ Առաջինում առաջին երեք առաջադրանքները պարզ խնդիր-վարժություններ են, հաջորդ երեքը՝ միջին բարդության, իսկ վերջին երկուսի լուծման համար անհրաժեշտ են մաթեմատիկական խոր գիտելիքներ։ Երկրորդ տիպի հարցատոմսի առաջին չորս առաջադրանքները պարզ խնդիր-վարժություններ են, հաջորդ երկուսը՝ միջին բարդության, իսկ վերջին երկուսը՝ բարդ։

Նախարարը տեղեկացրեց նաեւ, որ 2003-ին մոտ 16–18 հազար դիմորդներ կլինեն, իսկ հուլիսի 4-ի դրությամբ՝ ՀՀ պետական բուհերի դիմորդների թիվը 1831 է։ Հիմնական պայքարը ծավալվելու է պետպատվերի եւ վճարովի տեղերի միջեւ։ ՀՀ նախագահին կից վերահսկողության ծառայության աշխատակիցները, դիտորդները, ինչպես նաեւ լրագրողներն անկաշկանդ մասնակցելու եւ հետեւելու են ընդունելության քննությունների ընթացքին, ասաց պրն Երիցյանը եւ հույս հայտնեց, որ անձամբ, փորձագետների հատուկ խմբի հետ լուրջ հսկողության տակ են վերցնելու ընդունելության քննությունները, որպեսզի անցնեն արդար, անաչառ եւ գիտելիք ունեցող ոչ մի դիմորդ դուրս չմնա։ Հուսանք, որ ձեռնարկված միջոցառումները կգործեն ի շահ դիմորդների...

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Հակոբ Ծառոյանն անժամկետ հացադուլ է հայտարարել

Ավելի քան 5 ամիս ապօրինի կալանավորված Հակոբ Ճառոյանը երեկ անժամկետ հացադուլ է հայտարարել՝ պահանջելով, որ ստեղծվի հանձնաժողով՝ իր նկատմամբ հարուցված քր. գործի եւ մեղադրական եզրակացության համապատասխանության, իր տված մեկնաբանության ու միջնորդությունների վերաբերյալ կարծիք ներկայացնելու համար։ Նա նաեւ դիմել է ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հանձնաժողովին։ Հակոբ Ճառոյանը հիշեցրել է հանձնաժողովի 3 անդամների հետ իր նախկին հանդիպումը, որի ժամանակ նա ներկայացրել էր իր հիմնական՝ Գեղարքունիքի մարզի դատախազության հարուցած քր. գործի հիմնավորումը տալու պահանջը։ Սակայն մինչ այժմ որեւէ բան չի փոխվել։ Հակոբ Ճառոյանը պատրաստ է անկախ հանձնաժողովի ստեղծման դեպքում նրա անդամներին ցույց տալ, թե ինչպես է դատախազությունն անմեղ մարդկանց վրա քրեական գործ սարքում, հիմնավորել եւ ապացուցել իր նկատմամբ նման գործ սարքելու հանգամանքները։

Մեր կողմից հարկ ենք համարում ընդգծել, որ հատկապես այս օրերի իրադարձությունների համատեքստում, երբ սպանությունների ալիք է սկսվել մայրաքաղաքում, եւ դատախազության ուղղակի պարտականությունն է բացահայտել դրանք, նրա որոշ աշխատակիցներ զբաղված են անմեղ մարդկանց ձերբակալելով եւ ապօրինի ազատազրկելով։ Ի՞նչ է, դրա համա՞ր են դատախազության աշխատակիցները պետբյուջեից վարձատրվում եւ ստանում հարկատուներից վճարած գումարները։

Ա. Մ.

Հ. Գ. Հիշեցնենք, որ ՀՀ գլխավոր դատախազին ուղղված Հ. Ճառոյանի բաց նամակի առնչությամբ դեռեւս որեւէ պատասխան չենք ստացել։

Մինչ բաց ժողովը նախնական խորհրդակցություն

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ արժեթղթերի հանձնաժողովի հասարակայնության հետ կապերի բաժնից, հուլիսի 8-ին հանձնաժողովի նախագահ Էդվարդ Մուրադյանը խորհրդակցության է հրավիրելու ՀՀ կառավարության եւ «Արմենտելի» ներկայացուցիչներին։ Մինչ բաց ժողովի հրավիրումը տեղի ունենալիք այս նախնական խորհրդակցության ժամանակ կքննարկվեն կողմերի ապացույցների ներկայացման, լսումների ժամկետներն ու կարգը, մասնակիցների կազմը եւ նրանց իրավունքներն ու այլ հարցեր։

Սոցիալական

ՀԱՅԻ ԽՆԴԻՐ

Անցումային անտարբերություն

Լեռնային երկիր Հայաստանը հացի իր պահանջարկի 70-80 տոկոսը միշտ էլ ներկրել է դրսից: Դեռեւս խորհրդային տարիներին Հայաստանում հացահատիկ աճեցվում էր ամբողջ մշակովի հողատարածքների 10 տոկոսում: Մեր հանրապետությունում հացահատիկացան բացառիկ շրջան էր համարվում Սիսիանը, որի արտադրածով թերեւս կարելի էր կերակրել Զանգեզուրի լեռնաշխարհը: Այն տարիների համբավավոր շրջանն այսօր էլ է հացահատիկ մշակում, բայց արդեն նախկինի 1/3-րդի չափով: Այսօր հացահատիկ է մշակվում նաեւ Արարատյան դաշտում, որն էլ հողօգտագործման տեսակետից մասնագետների տարակարծությունների տեղիք է տալիս: Այնուամենայնիվ, այս փոքրիկ համեմատությամբ նշենք, թե որքան կարեւոր է մեզ համար հացարտադրությունը եւ ինչ զոհողությունների գնով է մեզ տրվում:

Թեեւ պարենի միջազգային կազմակերպություններն ու առանձին երկրներ տարբեր առիթներով ու տարբեր ժամանակներում իրենց օգնությունն ու օժանդակությունն են բերում Հայաստանին, այնուամենայնիվ, գաղտնիք չէ, որ այսօր էլ հանրապետության բնակչության մեծամասնությունը սոցիալապես անապահով վիճակում է: Եվ դա՝ հիմնականում նաեւ հացի բարձր գնի եւ մեզանում վաղուց ընդունված թերքաշության պատճառով:

Հացի բարձր գինը պայմանավորում են ներկրման եւ միջազգային շուկայում ցորենի հաճախակի տատանվող գնով: Յուրօրինակ, իրական թե սարքովի, գարնանը լուրեր տարածեցին, թե ցորենի գինը միջազգային շուկայում, մասնավորապես Ռուսաստանում, որտեղից հիմնականում ներկրում են մեր գործունյա գործարարները, բարձրացել է: Օրեր անց տարածվեցին դրան հակասող տեղեկություններ, թե դա կեղծ լուր է եւ ներկրման քանակությունները չեն համապատասխանում հայտարարվածին: Այնուամենայնիվ, հացարտադրության ճարպիկ գործարարները բարձրացրին հացի գինը: Իսկ վերջերս էլ կարծես թե իջավ (հիարկե՝ տեղ-տեղ) ալյուրի գինը, բայց ցավալիորեն հացի բարձրացված գինը չփոխվեց:

Իսկ թերքաշությո՞ւնը... Դա հնարովի ու սարքովի չէ: Դա էլ իր «դասական» ու տեղական պատճառներն ունի՝ դարերից եկող մեր «մշակված համեստությունը» եւ վախվորածությունը թույլ չեն տալիս որեւէ մեկին ընդդիմանալ, ասել ճշմարտությունը: Միշտ այս ու այն անկյունում մի կիսատ խոսք շպրտելով, կուլ ենք տվել մեզ հասցված վիրավորանքն ու վնասը:

Եվ երկրորդ ամենակարեւորը՝ ղեկավարության անտարբերությունը:

Շուկայական հարաբերությունների պայմաններում հնարավորություն տրվեց որոշ մարդկանց, այսպես կոչված անհաս ձեռներեցների, զբաղվելու հացաթխման արտադրությամբ: Եվ քանի որ մեզանում մարդիկ չգիտեին (այսօր էլ շատերը չգիտեն) շուկայական հարաբերությունների օրենքներն ու դրանցից բխող կարգը, «մխրճվեցին» հացի առեւտրի տենդի մեջ (այսօր էլ շարունակվող) եւ սկսեցին շահագործել ժամանակաշրջանը, որը մինչ օրս էլ կոչվում է անցումային: Սակայն գերմանացի պրոֆեսոր Լյուդվիգ Էրհարդի կարծիքով, ազատ շուկայի առաջին եւ կարեւորագույն պայմաններն են ազատությունը եւ կարգուկանոնը:

Շատ ու շատ երկրներ են այդ շրջանն ու հարաբերությունները թողել հետեւում, թողել են մաքուր հետքով, բայց դրանցից անտեղյակ, դրանց անհաղորդ մեր «բիզնեսմեն» հորջորջվող առեւտրականները նախ պետք է իմանային այդ շուկայի «խաղի կանոնները», նոր միայն թեւերը քշտեին:

Ո՞ւմ հայտնի չէ, որ շահամոլությունը սատանա է, մոլորեցնում է մարդուն, եւ... այս ոլորտում էլ բացվում են ջրի ծորակները: Մի փոքր տաքություն, եւ «ջրախեղդ» ալյուրը՝ թերքաշ հացի վերածված, մտնում է «շուկա»:

Այսօր ասում ենք՝ ունենք պետականություն, ուրեմն ունենք նաեւ պետության համապատասխան օրգաններ: Այո, ունենք, բայց գործո՞ւմ են այդ օրգանները: Ցավալիորեն կասկածելի է, ո՛չ, քանզի այդ օրգաններից մեկը՝ «Հայպետստանդարտը», իր համապատասխան ստորաբաժանումներով, որն իրավասու է այս հարցում, մեր կարծիքով, անզորունակ է ու տեր չի կանգնում ընդհանրապես առեւտրին եւ մասնավորապես հացարտադրությանը, երբ այն հիմնականում «խփում» է սոցիալապես անապահով մարդուն:

Զարմանալիորեն մեր ղեկավարներից շատերը շուկայական հարաբերություններն ու դրանցից բխող խարդախությունները եւ անօրինականությունները բացատրում են դրանք վերահսկելու դժվարությամբ, իսկ հաճախ էլ... ուղղակի արդարացնում են՝ ապա սուտ է... Հավանաբար հաճախ լինելով արտասահմաններում ու շփվելով նրանց արդեն կարգավորված բարքերին, երեւի թե մոռանում են, որ սա Հայաստան է, կարգ ու կանոնը... բոլորն էլ...

Մնում է, որ մեր այն ղեկավարներին, ովքեր այդպես են մտածում եւ որոնց համար միեւնույնն է այդ տագնապահարույց վիճակը, երբ շատ-շատերի հնարավորությունը նույնիսկ մի փոքր հացին չի բավարարում, երբ հացի մեկ կիլոգրամի գինը նաեւ թերքաշության պատճառով հասնում է 300 դրամի, ուղղակի ականջի տակ գոռալ՝ պարոնա՛յք, նաեւ ձե՛ր անտարբերության պատճառով է այդպես, ձեր ասած շուկայական հարաբերությունը չի նշանակում բարձիթողի վիճակ, տնտեսական քմահաճություն, շուկայական հարաբերության ժամանակ էլ պետությունն իր կարեւոր դերակատարությունը պետք է ունենա, պետք է գործի դնի իր «օրգանները»...

Պարզվում է, որ մեր հանրապետությունում քաղաքականությունից հասկացողներն ավելի շատ են, քան տնտեսությունից, թեեւ մեզանում տնտեսագիտական հաստատությունները գերակշիռ են եղել: Յուրաքանչյուր հայ, անկախ ունակությունից, իրեն քաղաքագետ է համարում, այնինչ լավ կլիներ, որ ամեն մեկը յուրացներ տնտեսության այբուբենը եւ նոր միայն դրանով զբաղվեր:

ԷԴՈՒԱՐԴ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Սեփականաշնորհված քաղաքային այգիներն ու պուրակները

Վերջին շրջանում թե՛ հեռուստատեսությամբ, թե՛ հանրահավաքներում Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածուները հնչեցրին բազմաթիվ խոստումներ՝ լուծել ժողովրդին հուզող հարցերը, բարելավել մեր կյանքը: Ուզում ենք հուսալ ու հավատալ, քանզի հույսը, ինչպես ասում են, «մեռնում է վերջինը»:

Խնդիրներն, իրոք, բազմաթիվ են՝ սկսած չլուծվող նվազագույն զամբյուղից, վերջացրած... սեփականաշնորհված քաղաքային այգիներով ու պուրակներով: Հասկանալի է, որ դժվար է «նեղել» սեփականատերերին, որոնք կտոր-կտոր գնել են այգիների տարածքը: Մի քանի ռեստորաններ ու սրճարաններ մայրաքաղաքի օղակաձեւ այգում, որտեղ նորից փորում են, կտրում ծառերն ու անընդհատ կառուցում: Իսկ սնկի պես աճող սեփականատերերը թանկ գներով վաճառվող զովացուցիչ ջրերով ու պաղպաղակով «առեւանգել» են ծառերի ստվերը, զրկել ցայտաղբյուրներից օգտվելու հնարավորությունից հասարակ, անվճարունակ մարդկանց:

Հարգելի Ազգային ժողով, ուզում ենք հիշեցնել, որ բացի հարուստ «վերնախավից» գոյություն ունի նաեւ հասարակ ժողովուրդ, դեռեւս չձեւավորված միջին խավ, սոցիալապես անապահով մարդիկ, որոնց համար անմատչելի են ռեստորանների ու սրճարանների գները: Մարդիկ ոչ հեռավոր անցյալում հանգստանում էին քաղաքային այգիներում ու պուրակներում, ծառերի ստվերի տակ, հագեցնում ծարավը ցայտաղբյուրների ջրով:

Իսկ ի՞նչ տեսարան է այժմ: Օպերայի տարածքն աղավաղված է, օղակաձեւ այգու բոլոր անկյունները՝ սեփականաշնորհված: Ոչ մի նստարան, ոչ մի գողտրիկ անկյուն չեն թողել ժողովրդին: Մենք բնավ դեմ չենք կուլտուրական սպասարկմանը, բայց ամեն ինչ չափի մեջ է գեղեցիկ: Մի՞թե հնարավոր չէ ժողովրդին էլ բաժին տարածք հատկացնել այգիներում, որտեղ կարելի լինի անվճար օգտվել ծառերի ստվերից, ցայտաղբյուրներից, պատսպարվել կիզիչ արեւից: Հավանաբար, սեփականատերերը բավական օգուտ են բերում ձեռներեցներին, որոնք արդեն փողոցի ծառերի ստվերն էլ են սեփականացրել: Թող հաջողություն լինի նրանց բիզնեսին, սակայն պետք չէ մոռանալ ժողովրդի մասին: Թող գթառատ լինեն մեր ձեռներեցներն ու ժողովրդին զիջեն որոշ տարածք այգիներում, պուրակներում:

Հարգելի պատգամավորներ, խնդրում ենք ձեզ աջակցել այս գործում՝ վերադարձնել ժողովրդին հարազատ ծառերի ստվերը: Հուսանք ու հավատանք, որ մեզ կլսեն:

ՄԻ ԽՈՒՄԲ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐ

ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿ

Սոցիալական քաղաքականության ստվերները թոշակառուների դեմ

Սկիզբը՝ էջ 1

Այսինքն, ամեն աշխատողի ընկնում է մոտավորապես 1-ից մի քիչ ավելի կենսաթոշակառու: Եթե զբաղվածների 1 մլն 200 հազար թվից հանենք վճարումներից ազատված՝ գյուղատնտեսական հողերի 330 հազար սեփականատերերին, ապա մոտ 400 հազար մարդ հայտնվում է թաքնված զբաղվածության բեւեռում:

Մեր հասարակության ամենաանպաշտպան շերտը թերեւս աշխատանքային տարին անցած ծերացած ու ծերացող թոշակառուներն են: Հենց նրանց նկատմամբ դրսեւորած վերաբերմունքով է նաեւ հասկանալում որեւէ երկրի ոչ միայն քաղաքակրթվածության, այլեւ բարոյական նկարագիրը: Բազային նվազագույն կենսաթոշակի չափը մեզանում 3000 դրամ է: Թեեւ այս խորհրդանշական թվի վերին սահմանի որեւէ սահմանափակում չկա, այնուամենայնիվ, զանազան կարգի զավեշտական ավելացումների առավելագույն եզրում էլ դրանց չափը հասնում կամ չի հասնում պարենային զամբյուղի նույնպես ծիծաղելի թվին՝ 2002 թ. «հաշվարկով» հայտարարվել է 7300 դրամ: Տեղ-տեղ, պարբերաբար իրականացվող այդ ավելացումները սահմանվել են կեղծ բարեպաշտ հոգեբանությամբ: Նոր օրենքի համաձայն, այս տարվա մայիսից իրականացված վերահաշվարկումների արդյունքում նույնիսկ 50 տարվա աշխատանքային ստաժ ունեցողի թոշակի չափը կազմում է 10 հազ. 500 դրամ: Այն ներառում է 50 տարիներից յուրաքանչյուրի համար վճարվող 100 դրամը եւ նոր օրենքով նաեւ այդ թվին բազմապատկվող անձնական գործակիցը՝ 1,5: Մինչեւ 25 տարվա ստաժ ունեցողների համար այդ գործակիցը յուրաքանչյուր տարվա համար կազմում է 0,04: 25-ից ավելի ստաժ ունեցողների համար այն ամեն տարվա համար կազմում է 0,02:

Այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ մեր ծերերն ապրում են այլ մոլորակի վրա, եւ մեր իրականության մակընթացություններն ու տեղատվությունները նրանց չեն վերաբերում: Փառք աստծո, պաշտոնական տվյալները պարբերական համառությամբ, թեկուզ քիչ, այնուամենայնիվ, տնտեսական աճեր են գրանցում: Թեկուզ նվազագույն, կրիայի դանդաղկոտությամբ, աճում են նաեւ աշխատավարձերը: Այս տարվա հուլիսի 1-ից պաշտոնյաների աշխատավարձերի աննախադեպ բարձրացման մասին էլ չենք ասում: Անհայտորեն աղավաղված է նաեւ աշխատավարձերի սահմանման քաղաքականությունը: Դրանք կազմվում ու ամրագրվում են ոչ սոցիալական իրականության համատեքստում, տնաբույս տրամաբանության դյուրաբեկ փաստարկով՝ կոռուպցիայի դեմ պայքարող, այդ արատի մեջ խրված նույն համակարգը բարձր աշխատավարձով սնելու ճանապարհով: Իսկ եթե սկսեն բարձր աշխատավարձին համարժեք բարձրացնել նաեւ կաշառքի չափե՞րը: Ի՞նչ պիտի խորհի հարազատ կառավարության մասին հեռավոր շրջանում ապրող, սոցիալական քաղաքականության «նրբություններից» գլուխ չհանող, կամ որ ավելի վատ է, դրանք հրաշալի հասկացող թոշակառուն, երբ նրան փորձում են բացատրել, որ իր թոշակը քիչ է, որովհետեւ պետությունը փող չունի: Ըստ Արտեմ Ասատրյանի, կառավարության գործունեության հետագա ծրագրերում նոր-նոր նախատեսվում է սրբագրումներ կատարել սոցիալական ոլորտը բնութագրող այսօր առկա ցուցիչների համակարգում: Այսինքն, դրանք կապել նվազագույն սպառողական զամբյուղ իրողության հետ եւ ըստ այդմ սահմանել սակավ ապահովներին իր կողմից տրվող օգնության չափաբաժինը:

Ջայլամի քաղաքականություն չվարող ցանկացած երկրում կիրառվում է կենսաթոշակների՝ օրենքով ամրագրված ինդեքսավորում՝ կախված աշխատավարձերի ու սպառողական գների աճից: Այսինքն, դրանց բարձրացմանը զուգընթաց բարձրանում են նաեւ կենսաթոշակները: Մեր երկրում այդպիսի օրենսդրություն գոյություն չունի: Փոխարենը, կեղծ մարդասիրությանը տուրք տալով, ամենեւին չկապակցելով տնտեսական իրողությունների հետ, ստաժի հետ կապված ամենամյա բարձրացումները ընդամենը 60 դրամից հասցվեցին 80, հետո՝ 100 դրամի: Ամենազարմանալին այն է, որ պետական կենսաթոշակների մասին օրենքի նախագծում ինդեքսավորման վերաբերյալ դրույթ նախատեսված եղել է: Քննարկումների արդյունքում այն պարզապես դուրս է նետվել: Օրենքի մեր տաճարի բարոյական ու մասնագիտական որակի մասին, հասարակական այս մոռացված զանգվածի հուսախաբությունը մեծ է լինելու, քանի դեռ կշարունակենք լոկ տեսական հավաստիացումներով կերակրել նրան: Այդ ինչպես է, որ դրսի աշխարհի նույնիսկ մեզ անհարազատ փորձն ու օրինագծերը ընդօրինակելու անհասկանալի ցատկողականություն ենք հանդես բերում, իսկ այն, ինչ իսկապես կարելի է եւ պետք է վերցնել, հանկարծ շրջանցում ենք:

Կենսաթոշակային ֆոնդ մտնող գումարների ծավալը, անկասկած, կարող է աննախադեպ մեծանալ ստվերային տնտեսվարողների մասնակցության պարագայում: Տնտեսության այս հատվածի կենսունակ ու առույգ վիճակը շարունակում է մնալ որպես նրա նկատմամբ պետական հանդուրժողականության ակնհայտ վկայություն: Այժմ թաքնված տնտեսվարողներին հարկային դաշտ բերելու հույսը կապվում է անհատական ծածկագրերի համակարգի ներդրման հետ, երբ գործատուները պարտադիր պիտի անհատականացված հաշվետվություններ ներկայացնեն նաեւ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին: Սակայն առայժմ այդ համակարգի ներդրումը տարաբնույթ մեկնաբանությունների արժանանալով, լուրջ դիմադրության է հանդիպում նույն այս ստվերների ձեռք կրակն ընկած հասարակության կողմից: Եվ հայտնի չէ, ե՞րբ կկայանա, կամ կկայանա՞ արդյոք: Պարզ է, որ թոշակառուների հաշվին բարգավաճող ստվերի դեմ ավելի իրական ու կտրուկ միջոցներ պետք է ձեռք առնել:

Իհարկե, արդարացի թոշակաչափերի վճարման ամենակատարյալ տարբերակը թերեւս այն է, որ ամեն մարդու թոշակի չափը որոշվեր հենց աշխատանքային տարիների ընթացքում իր կատարած մուծումների հաշվին: Սակայն այս հեռանկարը դարձյալ կապվում է անհատական համարանիշերի կիրառման հետ, երբ յուրաքանչյուրի անհատական հաշվում կարտացոլվի նաեւ այդ իրողությունը:

Նույնիսկ այն գումարները, որ հավաքվում են սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամում, ամբողջությամբ չեն գնում թոշակների վճարմանը: Դրանցով իրականացվում է նաեւ սոցիալական առանձին ծրագրերի ֆինանսավորումը՝ գործազուրկներին, ժամանակավոր անաշխատունակներին հասցեագրված, երեխաների ծննդյան միանվագ նպաստները, զբաղվածության վերաբերյալ նպաստները: Դարձյալ ընդամենը վերջերս խնդիր է դրվել առանձնացնել յուրաքանչյուր դեպքում կատարվող վճարումները: Ինքը՝ բյուջեն, իհարկե, իր կողմից հատկացումներ անում է սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին, բայց միայն օրենքով վերապահված նվազ մասնաբաժնով, ինչպես զինծառայողներին եւ նրանց կարգավիճակին հավասարեցված անձանց կենսաթոշակները: Ի դեպ, շատ շուտով նախատեսվում է նաեւ այս կարգի մեջ ներառել քաղաքացիական ավիացիայի աշխատողների որոշակի կատեգորիաների: Ասենք, որ այս տարվա հունվարից բյուջեն իր վրա է վերցրել նաեւ սոցիալական կենսաթոշակների վճարումը (հատկացվել է 2 մլրդ դրամ): Սրանք ընդամենը 5 տարվա աշխատանքային ստաժ ունեցող մարդկանց տրվող թոշակներն են:

Դատելով այն իրավիճակից, որում հայտնվել են այսօր մեր կենսաթոշակառուները, մեր պետությունն ամենեւին էլ չի փայլում բարեհաճությամբ, առավել եւս մարդասիրությամբ դեպ սոցիալական իրականության այդ խեղճ ու կրակ հատվածը: Մեր իրականության մեջ ծերերն ապրում են աղքատ ազգականի կարգավիճակով: Նրանց տնից դուրս չեն անում, բայց ներկայությունը մի կերպ հանդուրժում են՝ տարբերաբար ողորմած ուշադրության արժանացնելով նրանց:

Հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին ԱՄՆ-ն Իրաքը վարչականորեն վերակառուցելու քողի տակ ի հայտ բերեց ողջ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի վերակառուցման միտումներ: Դա հանգեցրեց Իրանի վրա գործադրվող ամերիկյան ճնշումների աննախադեպ ուժեղացմանը: Նկատի ունենալով այդ միտումների բացասական հետեւանքները տարածաշրջանի երկրների վրա, «Ազգը» պարզաբանումների խնդրանքով դիմեց Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Մոհամմադ Ֆարհադ Քոլեյնիին:

«Արեւմուտքում բողոքի ցույցերը դառնում են ժողովրդավարության դրսեւորում, իսկ Իրանում համարվում պայքար հանուն ժողովրդավարության»

– Իրաքը վարչականորեն վերակառուցելու միջոցով ԱՄՆ-ն իրականում փորձում է վերակազմավորել տարածաշրջանը: Այդ փորձն ինչպե՞ս կանդրադառնա տարածաշրջանի, այդ թվում՝ անդրկովկասյան երկրների վրա:

– Այսօր կարեւորն այն է, որ Իրաքի վերակառուցմանը զուգընթաց կայունություն լինի այդ երկրում: Իրաքի ապագայի, այդ թվում երկրի տարածքային ամբողջականության հարցերում պետք է իրաքյան ժողովուրդը վճռորոշ ձայնի իրավունք ունենա: Իրաքն էներգապաշարների հարուստ պաշարներ ունի: Դրանք, ինչ խոսք, պատկանում են իրաքյան ժողովրդին եւ նրան ներկայացնող իշխանությանը: Ինչ վերաբերում է Անդրկովկասին, ապա էներգակիրների եւ անվտանգության առումով յուրաքանչյուր փոփոխություն այստեղ չի կարող ազդեցություն չթողնել: Կարեւորն այն է, որ Անդրկովկասում պահպանվի կայունությունը, անվտանգությունը եւ հարգվի ժողովրդի ազատ կամքը:

– Հնարավոր համարո՞ւմ եք Հյուսիսային Իրաքում քրդական պետականության ձեւավորումը, եւ ինչպե՞ս եք գնահատում ամերիկյան գլխավոր ռազմաբազան այնտեղ տեղակայելու պաշտոնական Վաշինգտոնի պատրաստակամությունը:

– Հարցի առաջին մասի առնչությամբ, որը վերաբերում է քրդական պետականության ձեւավորմանը, ուզում եմ նշել, որ Իրաքի տարածքային ամբողջականության պահպանումն անհրաժեշտություն է: Ինչ վերաբերում է Իրաքում բնակվող տարբեր ժողովուրդների իրավունքների պաշտպանությանը, կարծում եմ, իրաքյան բոլոր ժողովրդական ուժերը պետք է մասնակցեն երկրի նոր սահմանադրության ստեղծմանը: Մ. Նահանգները չպետք է պահպանի զավթողի դեմքը:

– Հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին Վաշինգտոնը սպառնում էր Սիրիային: Վերջերս սկսել է նշանառության գլխավոր թիրախ դարձնել Իրանը: Դա չի՞ ենթադրում, որ ամերիկյան ճնշումներին դիմակայելու Սիրիայի հնարավորությունները սահմանափակ են:

– Պետք է ասեմ, որ ձեր 3-րդ հարցի 1-ին եւ 2-րդ մասի կապը ամբողջական չէ: Մենք ընդհանրապես գտնում ենք, որ տարածաշրջանում յուրաքանչյուր լարվածության չեզոքացման համար անխուսափելի է դրական ջանքերի գործադրումը: Պաշտոնական Վաշինգտոնը եւս հայտարարել է, որ Իրանի նկատմամբ ռազմական որեւէ միջամտություն չի նախատեսվում: Բնականաբար, ամերիկացիները քաջատեղյակ են Իրանի Իսլամական Հանրապետության կարողություններին, իսկ մեր հանրապետությունը խելամիտ քաղաքականություն է վարում:

– Ես այս հարցը մեծարգո դեսպանին ուղղեցի այն պատճառով, որ հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին Սիրիան հայտնվեց շրջափակման մեջ: Իրաքում ԱՄՆ-ը ռազմական ներկայություն ապահովեց, Աֆղանստանում եւ Թուրքիայում արդեն ուներ, էլ չենք խոսում Իսրայելի մասին: Այսինքն՝ մտավախություն կար, որ Սիրիան ստիպված լինի տեղի տալու, որովհետեւ ամերիկյան ճնշումներին դիմակայելու մեծ հնարավորություն չունի այլեւս:

– Հիրավի, պաշտոնական Վաշինգտոնը դադարել է Սիրիային սուր արտահայտություններ հասցեագրել: Մենք պետք է համատեղ գնահատենք բոլոր այն հնարավորությունները, որոնք կնպաստեն զարգացումների փոխադարձ ընկալմանը: Ինչ վերաբերում է Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը, ապա նա ամբողջական եւ հստակ դիրքորոշում է արտահայտել այդ հարցում: Այսօր տարածաշրջանից հեռու գտնվող երկրների արտաքին քաղաքականության մեջ տարբեր տեսակետներ են արտահայտվում: Դա նկատելի է ինչպես արտաքին քաղաքականության, այնպես էլ ռազմական բնագավառում, մենք այդ դիրքորոշումները վերլուծում եւ ճշգրիտ գնահատական ենք տալիս:

– Թեեւ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը մի քանի հայտարարությամբ բացառեց Իրանի վրա հարձակման հավանականությունը, այնուամենայնիվ ի՞նչ կասեք «Նեզավիսիմայա գազետայի» մայիսի 29-ի համարում հրապարակված պնդումների առնչությամբ, ըստ որոնց Պենտագոնն Իրանին հարվածելու ծրագիր է մշակել եւ այդ նպատակով պատրաստվում է օգտագործել Ադրբեջանի ու Վրաստանի տարածքը:

– Մենք ուշադիր հետեւում ենք տարածաշրջանում տեղի ունեցող ռազմական փոփոխություններին, ինչպես նաեւ քաղաքական զարգացումներին: Հարեւան երկրների պետական գործիչները հերքել են Իրանի վրա հնարավոր հարձակման դեպքում ԱՄՆ-ի հետ համագործակցության պնդումները: Օրինակ, դա անձամբ արել է Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարը: Իհարկե, համաշխարհային մամուլը բոլորովին այլ տեսակետներ է արտահայտում, իսկ մենք մտածում ենք լուրջ հարցերի մասին:

– Հարցը սոսկ մամուլը չէ: Ինչպես գիտեք, ադրբեջանցիները պատրաստվում էին Ապշերոնում ռազմաբազա տրամադրել ԱՄՆ-ին: Վրաստանը նմանապես իր տարածքում ամերիկյան զորք տեղաբաշխելու ցանկություն էր հայտնել:

– Իհարկե, այստեղ պետք է զանազանել ամերիկյան ռազմական ներկայության դրդապատճառները: Դա էներգետիկ գործընթացները վերահսկելու նպատակո՞վ է իրականացվում, թե՞ առնչվում է անվտանգության համակարգերին: Այս ամենն աշխարհագրական առումով լուրջ ուսումնասիրման կարիք ունի: Մենք գտնում ենք, որ անվտանգության ամեն մի համակարգ կկայանա այն դեպքում, երբ դրա ձեւավորմանը մասնակցեն տարածաշրջանի երկրները: Անդրկովկասյան տարածաշրջանում պառակտման քաղաքականությունը պետք է իր տեղը զիջի ինտեգրացման գործընթացներին:

– Թվում էր, թե Իրանի վրա ամերիկյան սպառնալիքի առկայության դեպքում կգործի Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան առանցքը: Սակայն նախագահ Պուտինը նախ Սանկտ Պետերբուրգում, ապա եւ Էվիանում հանդիպելով Ջորջ Բուշի հետ, Իրանի հարցում, փաստորեն, տեղի տվեց: Կարելի՞ է ասել, որ Ռուսաստանը Վաշինգտոնի քաղաքական ազդեցության տակ է, այլեւս շահեր չի հետապնդում ոչ Միջին Արեւելքում, ոչ էլ Անդրկովկասում:

– Պետք է նշեմ, որ էներգետիկայի բնագավառում մեր հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ շատ նորմալ եւ համագործակցության հստակ ընթացքի մեջ են: Իհարկե, երկու երկրների համագործակցությունը զուտ էներգետիկայի բնագավառով չի սահմանափակվում, շատ ավելի ընդարձակ դաշտ է ընդգրկում: Այնպես որ, ընդհանուր առմամբ մենք ողջունում ենք բազմակողմ համագործակցությունը, սակայն դա չենք դիտում որեւէ երկրի կամ քաղաքականության դեմ ուղղված համագործակցության դրսեւորում: Մեր կապերը Ռուսաստանի հետ համակարգված են եւ ճշգրիտ: Մենք, ինչպես եւ նախագահ Պուտինը, քաջատեղյակ ենք քարոզչական եւ հոգեբանական պատերազմի ռազմավարություններին:

– Իրանում տեղի են ունենում ուսանողության ցույցեր: Աշխարհի առաջնակարգ լրատվամիջոցները՝ CNN-ը, BBC-ն եւ այլն, անընդհատ աղմկում են, թե իր իշխանության դեմ ընդվզում է իրանական ժողովուրդը: Մինչդեռ հայտնի է, որ ցույցերին ընդամենը 3000 մարդ է մասնակցում: Ձեր կարծիքը:

– Տարօրինակ է, որ այդ նույն դեպքերը երբ տեղի են ունենում Արեւմուտքում, ապա դրանք դառնում են ժողովրդավարության դրսեւորում, իսկ Իրանում համարվում պայքար հանուն ժողովրդավարության: Այդ մի քանի օրվա իրադարձություններում պետք է զանազանել նախ ուսանողների հանրահավաքներն ու պահանջները, երկրորդ՝ մարդկանց, ովքեր խժդժություններ են հրահրում, երրորդ՝ մարդկանց, ովքեր փորձում են երկրում սահմանափակել ժողովրդավարությունը: Այն, ինչ դուք նշեցիք, Իրանի 66 միլիոնանոց բնակչության պայմաններում արժանի է ուսումնասիրման եւ քննարկման: Ընդհանուր առմամբ գտնում եմ, որ այն ճանապարհը, որով անցնում է Իրանի հասարակական զարգացումը, ենթակա է այն քաղաքականության, որը պնդում եւ իրագործում է ԻԻՀ-ն: Այսինքն՝ ազատություն մտածողության մեջ, տրամաբանություն՝ խոսքի մեջ եւ օրենք՝ գործի մեջ: Այս շրջանակներում աշխատում ենք ուշադիր լինել մեր տեսակետներին դեմ եւ կողմ հանդիսացողների նկատմամբ: Տրամաբանական է, որ հասարակության զարգացման մեջ առկա լինեն մտքերի, տեսակետների թափանցիկությունը եւ քաղաքական բազմազանությունը: Այս ամենով հանդերձ կարելի է նշել, որ ոչ մի քաղաքացի կամ քաղաքական հոսանք իրավունք չունի վիրավորանք հասցնելու նպատակով չարաշահել ազատությունը: Իրանի հնամենի քաղաքակրթությունը եւ նրա քաղաքական համակարգը երկրի բնականոն զարգացման համար հարուստ պաշարներ են, եւ մենք թույլ չենք տա, որ օրինական ազատությունները ոմանք քաղաքական բիզնես դարձնեն:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՀԱԿԻՐՃ

Բրիտանացի պահպանողականները Թոնի Բլերին մեղադրում են «Իրաքի գործով»

Մեծ Բրիտանիայի գլխավոր ընդդիմադիր ուժը՝ պահպանողական կուսակցությունը, երեկ առաջին անգամ պաշտոնապես մեղադրել է վարչապետ Թոնի Բլերին, նշելով, որ նա այսպես կոչված «Իրաքի գործում» մոլորության մեջ է գցել խորհրդարանի անդամներին: Փաստաթղթում բերված էին բրիտանական հետախուզության տվյալներն Իրաքում իր գոյություն ունեցող զանգվածային ոչնչացման զենքի մասին: Դրա հիման վրա որոշվել էր բրիտանական ուժերին մասնակից դարձնել Իրաքի պատերազմին:

Ավելի վաղ կառավարության մի քանի նախկին անդամներ, այդ թվում միջազգային զարգացման հարցերի նախկին նախարար Քլեր Շորտը եւ Համայնքների պալատի նախկին ղեկավար Ռոբին Կուկը Թոնի Բլերին ամբաստանել էին «Իրաքի գործին» առնչվող կեղծիքների մեջ:

2003 թ. հունվարին բրիտանական մամուլում հրապարակվել էր «Իրաքի գործը», որտեղ պնդվում էր, թե Սադդամ Հուսեյնն իր զանգվածային ոչնչացման զենքեր ունի:

Մայիսի վերջերին, սակայն, պարզվել էր, որ այդ զեկուցագրում օգտագործված հետախուզական տվյալները դիտավորյալ կերպով աղավաղել է կառավարությունը:

Ներկայումս բրիտանացի պատգամավորները վարչապետ Թոնի Բլերից պահանջում են անկախ եւ լիակատար քննություն անցկացնել «Իրաքի գործի» առիթով: Բլերը կողմ է, որ քննությամբ զբաղվի Համայնքների պալատի հետախուզության եւ անվտանգության գործերի հանձնաժողովը: Բայց վերջինս հաշվետու է միայն կառավարության ղեկավարին եւ ոչ թե խորհրդարանին: Մինչդեռ արտաքին գործերի հանձնաժողովը գործերը քննում է բացահայտորեն եւ հրապարակում է իր հետեւությունները:

Բեռլուսկոնին ներողություն խնդրեց Գերմանիայի կանցլերից

Իտալիայի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին Գերմանիայի կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերի հետ զրուցելիս «ափսոսանք» է արտահայտել այն հայտարարությունների առթիվ, որ ինքը եվրախորհրդարանում արել էր գերմանացի պատգամավոր Մարտին Շուլցի հասցեին:

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ Բեռլուսկոնին ներողություն է խնդրել կանցլերի հետ իր հեռախոսազրույցի ժամանակ: «Ազգն» արդեն գրել է հուլիսի 2-ի միջադեպի եւ դրա հետեւանքների մասին: Հիշեցնենք, որ եվրամիության նոր նախագահ Բեռլուսկոնին, իր անձեռնմխելիության առթիվ Մարտին Շուլցի արած դիտողությանն ի պատասխան՝ նրան առաջարկել էր նկարահանվել նացիստական ճամբարի վերակացուի դերում: Կանցլեր Շրյոդերը հեռախոսազրույցից հետո հայտարարել է, որ ինքը «սպառված» է համարում միջադեպը եւ ներում է Իտալիայի վարչապետի արարքը:

Ավելի վաղ՝ հինգշաբթի օրը, եվրախորհրդարանի ղեկավարությունը Բեռլուսկոնիից վերջնագրային կարգով պահանջել էր ներողություն խնդրել մեկ օրվա ընթացքում:

Ամերիկացիներն ուզում են Հուսեյնին գնել 25 միլիոնով

Իրաքի ամերիկյան քաղաքացիական վարչակազմի ներկայացուցիչը Ռոյթեր գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ ԱՄՆ իշխանությունները պատրաստ են 25 մլն դոլար վճարել այնպիսի տեղեկությունների դիմաց, որոնք կօգնեն բռնելու Իրաքի նախկին ղեկավար Սադդամ Հուսեյնին:

Ներկայացուցիչն ասել է, որ վարչակազմի ղեկավար Փոլ Բրեմերը «մոտ ժամանակներս կհայտարարի 25 միլիոնանոց նոր պարգեւավճարի մասին, որը կտրվի Սադդամ Հուսեյնի ձերբակալմանը նպաստող կամ նրա մահը հաստատող տեղեկության դիմաց»:

Բացի դրանից, ամերիկացիները պատրաստ են 15 միլիոն վճարել Հուսեյնի երկու որդիներից որեւէ մեկին առնչվող տեղեկատվության համար:

Իրաքում շարքից դուրս է բերվել ամերիկյան մի դասակ

Երեկ գիշեր Իրաքի կենտրոնական շրջանում ամերիկացի զինծառայողների վրա կատարված երկու հարձակումների հետեւանքով սպանվել է ամերիկացի 1 զինվոր եւ 20-ը վիրավորվել են:

ԱՄՆ կենտրոնական հրամանատարության տվյալները վկայակոչելով Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ Բաղդադում զոհված ամերիկացի հետեւակայինն սպանվել է պարեկության պահին՝ անհայտ նշանառուի կողմից: Մյուս զինծառայողները վիրավորվել են Բալադի շրջանի ամերիկյան ռազմակայանի ականակոծման ժամանակ:

Իրաքի պատերազմի ավարտից հետո երկրի տարբեր շրջաններում արդեն սպանվել են 26 ամերիկացի եւ 6 բրիտանացի զինվորներ:

ԱՄՆ-ը վերջնագիր է ներկայացրել Լիբերիայի նախագահին

Ամերիկյան CNN հեռուստաընկերությունը Լիբերիայի կառավարության աղբյուրներ վկայակոչելով հաղորդել է, որ ԱՄՆ իշխանությունները հինգշաբթի երեկոյան վերջնագիր են ներկայացրել Լիբերիայի նախագահ Չառլզ Թեյլորին, պահանջելով, որ նա 48 ժամվա ընթացքում հեռանա իր երկրից:

ԱՄՆ Պետդեպարտամենտի բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը CNN-ի թղթակցին ասել է, թե ինքը որեւէ տեղեկություն չունի հիշյալ փաստաթղթի մասին: Սակայն Սպիտակ տան ներկայացուցիչներն ավելի վաղ հայտնել էին, որ ԱՄՆ-ը շատ ջանքեր է գործադրում Թեյլորին պաշտոնանկ անելու եւ Լիբերիայից հեռացնելու նպատակով, դա համարելով երկրում զինված հակամարտությանը վերջ դնելու պայման:

Անձամբ նախագահ Ջորջ Բուշը CNN-ի հաղորդաշարերից մեկի ժամանակ Լիբերիայի նախագահին կոչ էր արել հրաժարական տալ եւ թողնել երկիրը: Այդ կոչը զայրացրել էր Լիբերիայի կառավարությանը, որն ընդվզել էր երկրի ներքին գործերին միջամտելու փորձերի դեմ:

Մահափորձ Ճապոնիայի կայսեր դեմ

Ճապոնական Կիոդո Նյուզ գործակալությունը հաղորդում է, որ երեկ մահափորձ է կատարվել երկրի գերագույն ղեկավարի դեմ: Կառավարության առաջին քարտուղար Յասուս Ֆուկուդայի խոսքերով, անհայտ չարագործը փորձել է ավտոմեքենայով խոյահարել կայսերական շքախմբի այն ավտոմեքենան, որի մեջ էր Ճապոնիայի կայսրը տիկնոջ հետ:

Միջադեպը տեղի է ունեցել Հոկայդո կղզում: Ոստիկանությանը հաջողվել է կանխել բախումը: Որեւէ մեկը չի տուժել: Հարձակվողը ձերբակալված է: Ներկայումս իրավապահները փորձում են պարզել նրա ինքնությունը: Նրանք չեն կասկածում, որ տվյալ քայլը եղել է կանխամտածված մահափորձ եւ ոչ թե պարզ պատահականություն:

ԳԵՂԵՑԻԿ ԺԵՍՏ՝ ՕԳՏԱՊԱՇՏՈՒԹՅԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏՈՒՄ

Այս տարվա Մոսկովյան միջազգային փառատոնում, ի թիվս այլոց, դատավորի դերն էին ստանձնել եւ այնպիսի ճանաչված ռեժիսորներ, ինչպիսիք են ականավոր անգլիացի Քեն Ռասելը եւ միջազգային ասպարեզ ելած լեհական հրեուհի Ագնեշկա Հոլանդը: Բայց կինոփառատոնի ժյուրին գլխավորում էր նրանց գործընկեր Սերգեյ Բոդրովը, որ, ինչ ասել կուզի, շատ ավելի պակաս հայտնի անուն է վերը հիշատակվածների համեմատ, որքան էլ ամերիկուհու հետ ամուսնանալով՝ հայրենի Ռուսաստանից տասը տարի առաջ փոխադրվել է Ամերիկա: «Տրամաչափերի» աչք ծակող անհամապատասխանությունը, ըստ երեւույթին, թելադրված էր հոբելյանական փառատոնի ժյուրիի նախագահությունը անպայման ռուսի վստահելու բուռն ցանկությամբ՝ գեղեցիկ մի ժեստ ի պահ սարեգրության: Փառատոնի կազմակերպիչներն ուղղակի այնքանով էին ողջախոհ գտնվել, որ նախագահ էր ընտրվել գոնե Բոդրովը եւ ոչ թե, ասենք, դերասանուհի Օլգա Բուդինան: Վերջինիս ներկայությունը ժյուրիի կազմում, նույնիսկ անդամի կարգավիճակով, այնքան զվարճալի էր, որքան Մեգ Ռայանի հայտնությունը Կաննի վերջին փառատոնում՝ նույն կարգավիճակով: Մեկը շարունակում էր «համաամերիկյան նապաստակի» իր դերը խաղալ, մյուսը՝ սեթեւեթում էր գերմանացի Մորից Բլայբթրոյի հետ, որ նույնպես ժյուրիում հայտնվելու բախտին էր արժանացել:

ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Ոսկե սուրբ Գեւորգը»՝ Մոսկովյան փառատոնի գլխավոր մրցանակը, մարտաֆիլմերի անխորտակելի հերոս Սթիվն Սիգալի ձեռքով ընծայվեց Միգել Լտմնգոյին՝ «Աստվածային կրակ» ֆիլմի համար: Իտալացին շտապեց հայտնել, որ դա երբեւէ իրեն բաժին ընկած «ամենագլխավոր մրցանակն է», ինչն առանց այդ էլ ակնհայտ էր, քանի որ կինոաշխարհում Լտմնգոն անհայտ ոմն է: «Ամենագլխավոր» մակդիրը նա կարող էր հանգիստ բաց թողնել, որովհետեւ միակ մրցանակը մյուսների բացակայության պարագայում ինքնաբերաբար ամենագլխավորն է դառնում: Լտմնգոյի հասկանալի խանդավառությունը, որ բորբոքել էր նաեւ հանդիսատեսների համակրանքի մրցանակը, վերածվեց փառատոնի նախագահ Միխալկովին ձոնված ներբողի, որտեղից հայտնի դարձավ Նիկիտա Սերգեեւիչի համաշխարհային մեծությունը, համենայն դեպս, երախտապարտ Լտմնգոյի աչքին:

Մոսկովյան փառատոնը, որն իր 25-ամյակի առթիվ «Հայտնություններ» վերնագրով հետահայաց ցուցադրություն էր կազմակերպել՝ ընդգրկելով նախորդ տարիների այն մրցանակակիրների ֆիլմերը, ում կնքահայրն է իրեն համարում, որոշել էր հոբելյանական «թողարկման» մեջ հարգել ավանդույթը: Ըստ էության, այլ բան չի էլ մնում, որովհետեւ արդեն «հայտնաբերված» դեմքերը գերադասում են իրենց գործերը ներկայացնել ավելի բարձրակարգ փառատոներում: Իսկ Մոսկվան սիրված է ամեն տարի, թեւերը քաշած, ծուկ որսալ պղտոր ջրերում:

ՁԿԱՆ ՈՐՍԸ ՊՂՏՈՐ ՋՐԵՐՈՒՄ

Մոսկովյան նոր հայտնություններից եւս մեկը դարձավ սկսնակ կորեացի Չան Ջուն Հուանը, որն իր անդրանիկ ֆիլմի՝ «Փրկե՛լ կանաչ մոլորակը» ժապավենի համար, արժանացավ լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի մրցանակին: Ժյուրիի հատուկ մրցանակն էլ Ագնեշկա Հոլանդը հանձնեց մեկ այլ պռաջնեկի՝ «Կոկտեբել» ֆիլմի հեղինակներ Ալեքսանդր Պոպոգրեբսկուն եւ Բորիս Խլեբնիկովին: Այս աշխատանքը կարող է մոսկովյան հայտնության էտալոնային նմուշ համարվել: Պոպոգրեբսկին մասնագիտությամբ հոգեբան է, Խլեբնիկովը՝ կինոգետ, նրանց ֆիլմի դերակատարները նույնպես դիլետանտներ են, եւ ընդհանրապես, միակ պրոֆեսիոնալը նկարահանող խմբում օպերատորն է: Նա էլ, նորընծա ռեժիսորների մտահղացմամբ, ծախողակ հոր եւ նրա պատանի որդու ուղեւորությունը Ռուսաստանով մեկ նկարահանել է «մոռացության տրված կինոխցիկի» սկզբունքով, ասել է թե՝ իրական կյանքի անարվեստ հոսքը նմանակելով: «Կոկտեբելը», ըստ լուրերի, հետաքրքրել է Սան Սեբաստիանի եւ նույնիսկ Վենետիկի կինոփառատոներին, բայց հեղինակները նախընտրել են Մոսկվան: Բանը ոչ այնքան հայրենասիրական մղումներն են, որքան այն հանգամանքը, որ Մոսկովյան փառատոնը ռուսաստանցի նորելուկին կինովարձույթի հնարավորություն է տալիս, եւ նրա ֆիլմը դարակին հանգչելու փոխարեն ցուցադրվում է էկրաններին: Այս իմաստով, Պոպոգրեբսկի եւ Խլեբնիկով զույգի բախտը բերեց: Իսկ մրցութային ծրագրում ներգրավված մյուս ռուս ռեժիսորի՝ Ալեքսեյ Ուչիտելի «Զբոսանք» ֆիլմը, որով բացվեց փառատոնը, արժանացավ կինոքննադատների միջազգային դաշնության՝ FIPRESCI-ի մրցանակին: Չեռնուշյն մնաց միայն մրցույթին մասնակից երրորդ ռուսաստանցին՝ Իրինա Եվտեեւան, թեեւ նրա «Պետերբուրգը», վավերագրական կինոն միախառնելով անիմացիայի հետ, աչքի է ընկնում իր անսովոր ոճով ու տեխնիկական նորարարությամբ:

«Անվնասը»

Մոսկովյան հայտնությունների շարքը լրացրին նաեւ ճապոնուհի Սինոբի Օտակեն եւ Իրանը ներկայացնող Ֆարմարզ Ղարիբյանը: Առաջինը ճանաչվեց լավագույն դերասանուհի՝ ճապոնական կինոյի 91-ամյա վետերան Կանեթո Սինդոյի «Բուն» ֆիլմի դերակատարման համար, երկրորդը, որ նկարահանվել է պարսիկ ռեժիսոր Փարհադիի «Պարիր փոշու մեջ» կինոնկարում, լավագույն դերասանի տիտղոսին արժանացավ: Մեզ անհայտ Ղարիբյանը 30 տարուց ի վեր հայտնի կինոդեմք է Իրանում: Նրան մրցանակ բերած օծ բռնողի դերը բացասական կերպար է, բայց շահել էր ոչ միայն ժյուրիի, այլեւ ռուս կինոքննադատների մեծ համակրանքը: Տեղեկանալով մրցանակի արժանանալու մասին՝ Ղարիբյանին հաջողվել էր տեղ հասնել «Արծաթե սուրբ Գեւորգն» ստանալուց միայն 15 րոպե առաջ: Նա շատ զուսպ ընդունեց մեծարանքը, եթե ոչ անհաղորդ եւ թերեւս Իրանում ընդունված պահեստավորի թելադրանքով նույնիսկ չսեղմեց մրցանակն իրեն հանձնած լեգենդար Ջինա Լոլլոբրիջիդայի ձեռքը:

«Ընդմիշտ Կալլաս»

Ֆանի Արդանը՝ Մոսկովյան փառատոնի ամենավառ աստղը, որի մասնակցությամբ փառատոնի փակմանը ցուցադրվեց Ֆրանկո Ձեֆիրելլիի «Ընդմիշտ Կալլաս» ֆիլմը, կաշկանդված չէր պայմանականություններով եւ իսկապես հուզվեց իրեն մատուցված մեծարանքի ցույցից: Ստեղծագործական ավանդի համար նրան շնորհվեց Ստանիսլավսկու անվան «Հավատում եմ» մրցանակը, որի դափնեկիրներն են դարձել նաեւ Ջեք Նիքլսոնն ու Հարվի Քայթելը: Արդանը, որ սեփական խոսքերով, «մռայլ մարդ է» եւ իր կյանքը համարում է «չստացված», մրցանակն ստանալիս արդեն այնքան էլ համոզված չէր դրանում:

ՋԻՆԱՅԻ ԲԵՆԵՖԻՍԸ

Մոսկովյան փառատոնի շրջանակներում կազմակերպվել էր հավերժական Ջինա Լոլլոբրիջիդայի մասնակցությամբ ստեղծված ֆիլմերի հետահայաց ցուցադրություն, որն ուղեկցվում էր նրա քանդակագործական աշխատանքների ցուցահանդեսով: «Գեղարվեստի ակադեմիան ավարտելուց հետո ես մտադիր

Ջինա Լոլլոբրիջիդա

էի զբաղվել նկարչությամբ ու քանդակով, բայց ճակատագիրը տնօրինեց այլ կերպ», պատմում է Լոլլոբրիջիդան: Կինոյից հեռանալով՝ նա ինքը տնօրինեց իր ճակատագիրը: Ավելի քան մեկ տասնամյակ Ջինան տարված էր լուսանկարչությամբ. նա հինգ գեղարվեստական ալբոմի հեղինակ է: Քանդակագործի կիրքը Լոլլոբրիջիդայի մեջ արթնացրել է նշանավոր Ջակոմո Մանցուն, որը կերտել է նրա դիմաքանդակը, բայց արդյունքից դժգոհ մնալով՝ ոչնչացրել: Լոլլոբրիջիդան ավելի հանդուրժող է իր գործերի նկատմամբ: Նա գիտսից կերտել է «Փարիզի Աստվածամոր տաճարը», «Սողոմոնը եւ Սաբայի թագուհին», «Պինոքիո» ֆիլմերի իր հերոսուհիներին, իսկ 1992-ին Իտալիայի կառավարությունը քանդակագործ Լոլլոբրիջիդային բրոնզե մեծ կոմպոզիցիայի պատվեր է տվել Սեւիլիայի համաշխարհային ցուցահանդեսի համար:

Մի խոսքով, բազմաղեմ Ջինան, որ հուլիսի 4-ին բոլորեց իր կյանքի 76 տարին, Մոսկվայում ներկայացավ իր ամբողջ շուքով:

ԱՆԼՈՒԾԵԼԻ ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ջինա Լոլլոբրիջիդան Մոսկովյան փառատոնում հայտնված միակ դեմքը չէր, որի դեմ ժամանակն ասես անզոր է: Լեգենդար անունները շատ էին հատկապես արտամրցութային ծրագրերում:

Սոֆի Լորենը մեծ ընդմիջումից հետո հանդես է եկել որդու՝ էդոարդո Պոնտիի «Միայն մեր մեջ» ֆիլմում, որի գլխավոր դերերից մեկում՝ Քլաուս Մարիա Բրանդաուերի եւ Ժերար Դեպարդյոյի կողքին, տղան, ասում են, նկարահանել է իր հաջակավոր մորը տանջալի փորձերից հետո:

Բերգմանի դասական ֆիլմերի դերակատար, արդեն 70-ն անց Մաքս ֆոն Սյուդովին, որ վաղուց է նկարահանվում ամենուր, կարելի էր տեսնել «Անվնասը» իտալական ֆիլմում:

Հունգարական կինոյի կենդանի դասականներ՝ 82-ամյա Միկլոշ Յանչոն եւ 78-ամյա Կարոյ Մակկը, ներկայացան իրենց թարմ գործերով. մեկի նոր ֆիլմը կոչվում է «Վե՛ր կաց, բարեկամ, մի՛ ննջիր», մյուսինը՝ «Մի շաբաթ Պեշտում եւ Բուդայում»:

«Անխոնջ նորարար» Գոդֆրի Ռեջջոյի «Նակոյակացցին» եզրափակում է նրա նշանավոր եռերգությունը արդի քաղաքակրթության ուղիների մասին:

Արտամրցութային ծրագրերում ցուցադրվեցին նաեւ Բեռլինի եւ Կաննի վերջին փառատոներին մասնակցած ներկայիս վարպետների՝ Փիթեր Գրինուեյի, Լարս ֆոն Թրիերի, Միխայել Հանեքեի, Պատրիս Շերոյի, Ֆրանսուա Օզոնի եւ այլոց նոր գործերը: Ինչպես միշտ, փառատոնի արտամրցութային ցուցադրությունները շատ ավելի հետաքրքրական էին ու բովանդակալից, քան այն ամենը, ինչ Մոսկվային հաջողվում է ձեռք բերել մրցութային ծրագրի համար: Այս հակասությունը շարունակում է մնալ անլուծելի, քանի որ կախված չէ միայն բարի ցանկություններից:

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

8 հուլիսի, 11.45, 17.50 Հայ TV

■ «Պարմի մենաստանը»★★: Ռեժիսոր՝ Քրիստիան-Ժակ: Դերերում. Ժերար Ֆիլիպ, Մարիա Կազարես, Ռընե Ֆոր: Ֆրանսիա -Իտալիա, 1947:

Դասական սիրավեպ՝ ըստ Ստենդալի համանուն ստեղծագործության:

8 հուլիսի, 02.30 ԱԼՄ

■ «Իսթվիքի վհուկները»★★: Ռեժիսոր՝ Ջորջ Միլեր: Դերերում. Ջեք Նիքլսոն, Սուզան Սարանդոն, Շեր, Միշել Փֆայֆեր: ԱՄՆ, 1987:

Սեւ կատակերգություն, որի միայնակ հերոսուհիները, անրջելով արժանավոր՝ տղամարդու մասին, ընծա են ստանում դժոխքի առաքյալին:

9 հուլիսի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ «Հինգ երեկո»★★★: Ռեժիսոր՝ Նիկիտա Միխալկով: Դերերում. Լյուդմիլա Գուրչենկո, Ստանիսլավ Լյուբշին: ԽՍՀՄ, 1979:

Ռետրո մելոդրամ՝ ըստ Ա. Վոլոդինի պիեսի, պատերազմից հետո վերստին հանդիպած միայնակ մարդկանց մասին:

9 հուլիսի, 00.20 Հ1

■ «Վախի սենյակ»★: Ռեժիսոր՝ Դեյվիդ Ֆինչեր: Դերերում. Ջոդի Ֆոսթեր, Ֆորեստ Ուայթեքեր, Ջարեդ Լիթո: ԱՄՆ, 2002:

Թրիլեր, որտեղ միայնակ մայրը մուկն ու կատու է խաղում տուն ներխուժած կողոպտիչների հետ:

10 հուլիսի, 22.10 Շողակաթ

■ «Ցո երթաս»★: Ռեժիսոր՝ Եժի Կավալերովիչ: Դերերում. Բոգուսլավ Լինդա, Պավել Դելոնգ, Մագդալենա Մելցաժ: Լեհաստան, 2002:

Պատմական կտավ, Հ. Սենկեւիչի վեպի էկրանացումը, ուր պատկերված են առաջին քրիստոնյաներին վիճակված հալածանքները:

10 հուլիսի, 00.20 Հ1

■ «Փայլ»★: Ռեժիսոր՝ Սկոթ Հիքս: Դերերում. Ջեֆրի Ռաշ, Արմին Մյուլեր-Շթալ, Լին Ռեդգրեյվ: ԱՄՆ, 1996:

Կենսագրական ֆիլմ տաղանդավոր դաշնակահար Դեյվիդ Հելֆգոթի մասին, որի դերակատար Ջ. Ռաշն արժանացել է «Օսկարի»:

11 հուլիսի, 01.45 Երեւան

■ «Բուրժուազիայի համեստ հմայքը»★★★: Ռեժիսոր՝ Լուիս Բունյուել: Դերերում. Ֆերնանդո Ռեյ, Դելֆին Սեյրիգ, Ստեֆան Օդրան, Ժան-Պիեռ Կասել, Բյուլ Օժյե: Ֆրանսիա - Իսպանիա -Իտալիա, 1972:

Հեգնալի ֆարս վերնախավի հասցեին, որի խմբանկարն ուրվագծված մերթ սեւ հումորով, մերթ սյուռռեալիստական փայլով:

11 հուլիսի, 02.30 ԱԼՄ

■ «Մեր մահվան հետ»★: Ռեժիսոր՝ Լին Ստոպկեւիչ: Դերերում. Մոլի Փարքեր, Փիթեր Աութերբրիջ: Կանադա, 1996:

Սանդրա Լարսենը անդիմադրելի ձգտում ունի մեռյալների հանդեպ:

13 հուլիսի, 22.00 Հ1

■ «Կարմրամորուսը»★★★: Ռեժիսոր՝ Ակիրա Կուրոսավա: Դերերում. Տոսիրո Միֆունե, Յուձո Կայամա, Կիոկո Կագավա: Ճապոնիա, 1965:

Աղքատախնամ հիվանդանոցի բժշկի՝ արտաքուստ կոպիտ, բայց գթասիրտ Կարմրամորուսի դերակատարման համար Տ. Միֆունեին շնորհվել է Վենետիկի փառատոնի մրցանակը:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Ռոյ Մախայը «Ոսկե խաղակոշիկի» դափնեկիր

Իսպանական «Դեպորտիվո» թիմի հոլանդացի հարձակվող Ռոյ Մախայը ճանաչվել է 2002/03 թթ. մրցաշրջանի Եվրոպայի լավագույն ռմբարկու: Նրան կհանձնվի մարզական հրատարակությունների եվրոպական ընկերակցության սահմանած «Ոսկե խաղակոշիկ» մրցանակը: Ֆուտբոլասերները, անշուշտ, հիշում են, որ ժամանակին նման մրցանակ էր հանձնում «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթը: Սակայն աստիճանաբար մրցանակի հեղինակությունը սասանվեց, քանի որ շատ դեպքերում տարբեր, ոչ առաջատար ֆուտբոլային երկրների ռմբարկուներն սկսեցին իրենց գոլերի թիվն ավելացնել պայմանավորված խաղերում խփած գնդակների հաշվին՝ ոչ արժանիորեն դառնալով մրցանակի դափնեկիր: Ուստի 1992 թ. «Ֆրանս ֆուտբոլը» դադարեցրեց մրցանակի խաղարկումը: Վերջին տարիներին «Ոսկե խաղակոշիկ» մրցանակը խաղարկում է մարզական հրատարակությունների եվրոպական ընկերակցությունը, որի կազմի մեջ մտնում են Եվրոպայի մարզական հայտնի թերթերի ներկայացուցիչները: Որպեսզի խուսափեն վերը նշված անարդարություններից, մրցանակի տերը որոշվում է ոչ թե խփած գոլերի քանակով, այլ միավորներով: Յուրաքանչյուր ֆուտբոլիստի խփած գոլերը բազմապատկվում են տվյալ երկրի առաջնության համար սահմանված գործակցով եւ ստացված արդյունքով էլ որոշվում են լավագույնները: Նշենք, որ եվրոպական երկրների առաջնություններն ըստ իրենց խաղամակարդակների բաժանվել են 3 խմբի: Իսպանիայի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Անգլիայի եւ Գերմանիայի առաջնությունների համար սահմանվել է 2 գործակիցը, միջին մակարդակի առաջնությունների գործակիցը 1,5 է, մնացած երկրներինը՝ 1:

Փաստորեն, Ռոյ Մախայը մրցանակը նվաճեց շնորհիվ Իսպանիայի առաջնության 2 գործակցի: Իսկ ահա սերբ Մաթեյա Կեժմանը, որը Մախայից 6 գնդակ ավելի էր խփել, գրավեց ընդամենը 2-րդ տեղը, քանի որ Հոլանդիայի առաջնության գործակիցը 1,5 է: Մրցաշրջանի ընթացքում «Ոսկե խաղակոշիկի» համար համառ պայքար էր ծավալվել: Բավական ժամանակ առջեւից էր ընթանում իտալացի Քրիստիան Վիերին, սակայն վնասվածքի պատճառով նա զիջեց դիրքերը: Բացառված չէ, որ Ռոյ Մախայը նոր մրցաշրջանը սկսի Մյունխենի «Բավարիայի» կազմում, որը հարձակվողին առաջարկություն է արել: Մախայի տրանսֆերային գինը 15 մլն եվրո է:

Եթե հաշվի առնենք միայն խփած գնդակների քանակը, ապա ամենաբարձր արդյունավետությամբ աչքի է ընկել էստոնիայի ՏՎՄԿ թիմի հարձակվող Անդրեյ Կռիլովը (37 գոլ): Երկրորդ ցուցանիշն ունի նախկին փյունիկցի Արման Քարամյանը՝ 36 գոլ: Մաթեյա Կեժմանից (35 գոլ) բացի 30 գոլի սահմանագիծը հատել են նաեւ Կիպրոսի «Անորթոսիսի» ֆուտբոլիստ Մարիոս Նեոֆիտուն (33 գոլ) եւ «Օմոնիայի» հարձակվող Ռայներ Ռաուֆմանը (32 գոլ) :

Ահա «Ոսկե խաղակոշիկի» հավակնորդների ցուցանիշները.

Ֆուտբոլիստը	Ակումբը	Գոլ	Գործ.	Միավոր
1. Ռոյ Մախայ	«Դեպորտիվո» Իսպանիա	29	2	58
2. Մաթեյա Կեժման	«Էյնդհովեն» Հոլանդիա	35	1,5	52,5
3. Շաբանի Նոնդա	«Մոնակո» Ֆրանսիա	26	2	52
4. Ռուդ վան Նիստելրոյ	«Մանչեսթր Յուն» Անգլիա	25	2	50
5. Քրիստիան Վիերի	«Ինտեր» Իտալիա	24	2	48
6. Տյերի Անրի	«Արսենալ» Անգլիա	24	2	48
7. Ռոնալդո	«Ռեալ» Իսպանիա	23	2	46
8. Կախվեջի Նիխաս	«Ռեալ Սոսյեդադ» Իսպանիա	23	2	46
9. Պեդրո Պաուլետա	«Բորդո» Ֆրանսիա	23	2	46
10. Ջեյմս Բիտի	«Սաութհեմփթոն» Անգլիա	23	2	46
11. Թոմաս Քրիստիանսեն	«Բոխում» Գերմանիա	21	2	42
12. Ջովանե Էլբեր	«Բավարիա» Գերմանիա	21	2	42
13. Պիեռ վան Հոյդոնկ	«Ֆեյենորդ» Հոլանդիա	28	1,5	42
14. Հենրիկ Լարսոն	«Սելթիկ» Շոտլանդիա	28	1,5	42
15. Դարկո Կովաչեւիչ	«Ռեալ Սոսյեդադ» Իսպանիա	20	2	40
16. Մարկ Վիդուկա	«Լիդս» Անգլիա	20	2	40
17. Ռիկարդո Նունյես	«Գրասհոպերս» Շվեյցարիա	26	1,5	39
18. Մայքլ Օուեն	«Լիվերպուլ» Անգլիա	19	2	38
19. Անդրեյ Կռիլով	ՏՎՄԿ Էստոնիա	37	1	37
20. Արման Քարամյան	«Փյունիկ» Հայաստան	36	1	36
21. Օկան Յիլմազ	«Բուրսասպոր» Թուրքիա	24	1,5	36
22. Ադրիան Մուտու	«Պարմա» Իտալիա	18	2	36
23. Ստանկո Սվիտլիցա	«Լեգիա» Լեհաստան	24	1,5	36

Ֆերգյուսոնը հրավիրում է Տրուայեին

Կառլուշ Կեյրուշի կողմից Մադրիդի «Ռեալի» ղեկը ստանձնելուց հետո Ալեքս Ֆերգյուսոնի օգնականի պաշտոնը թափուր է մնացել: Լրատվամիջոցների հաղորդման համաձայն, հնարավոր է, որ նոր մրցաշրջանում Ալեքս Ֆերգյուսոնին օգնի ֆրանսիացի Ֆիլիպ Տրուսյեն: Վերջինս լրագրողներին հայտնել է, որ եթե «Մանչեսթր յունայթեդի» ընտրությունը կանգ առնի իր վրա, ապա կհամաձայնի աշխատել անգլիական ակումբում:

Տրուսյեն մարզչական աշխատանքի մեծ փորձ ունի: Նա գլխավորել է Կոտ դ'Իվուարի, Նիգերիայի, Բուրկինա Ֆասոյի եւ Հարավաֆրիկյան Հանրապետության հավաքականները: Ֆրանսիացի մարզիչը մեծ ճանաչման հասավ Ճապոնիայի հավաքականը մարզելիս: Նրա գլխավորությամբ ճապոնացիները ֆուտբոլի աշխարհի 2002 թ. առաջնությունում հասան մինչեւ 1/8 եզրափակիչ: Ներկայումս նա հրավեր ունի Քաթարից: Ըստ Տրուսյեի, Քաթարում աշխատելու հավանականությունը 90 տոկոս է: Սակայն Տրուսյեն դեռեւս պայմանագիր չի կնքել եւ որոշել է մեկ շաբաթ եւս սպասել:

Լյուիսը Կլիչկոյին ռեւանշի հնարավորություն է ընձեռում

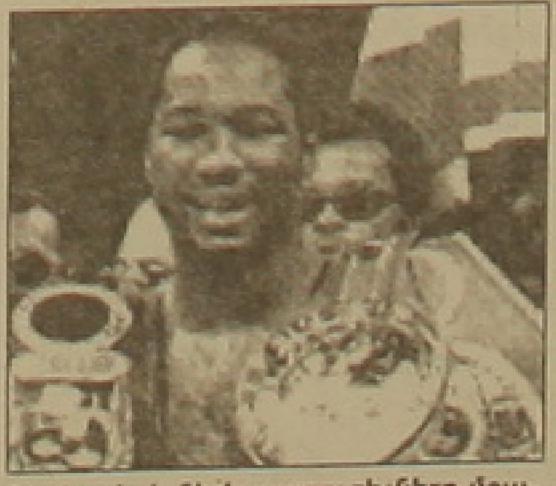

Ծանր քաշային կարգում պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի աշխարհի չեմպիոն Լեննոքս Լյուիսը հայտարարել է, որ նախընտրում է Վիտալի Կլիչկոյին ռեւանշի հասնելու հնարավորություն ընձեռել, քան մենամարտել Ռոյ Ջոնսի հետ: Հիշեցնենք, որ նրանց մենամարտը դադարեցվել էր 6-րդ ռաունդում: Կլիչկոն վնասել էր հոնքը եւ բժիշկը վճիռ էր կայացրել մենամարտը դադարեցնելու ու Լյուիսին հաղթանակ շնորհելու վերաբերյալ: Այդ մենամարտից հետո շատերն այն կարծիքին էին, որ Լյուիսը կնախընտրի հանդիպել Ռոյ Ջոնսի հետ, ինչը նրան ավելի մեծ եկամուտ կբերեր: Սակայն Լյուիսն արդեն սկսել է բանակցել Կլիչկոյի ներկայացուցիչների հետ: Հնարավոր է, որ մենամարտը կայանա արդեն այս տարվա դեկտեմբերի 6-ին:

Լյուիսը նշել է, որ Կլիչկոյի հետ մենամարտն իրեն դուր է եկել: Ըստ նրա, երկուսն էլ իրենց լավ դրսեւորեցին: Լյուիսի կարծիքով, ինքը լավ մարզավիճակում է եւ վախենալու ոչինչ չունի: Լյուիսի ներկայացուցիչները մտադիր են Կլիչկոյին բժշկի հասկացնել, որը կհետազոտի բռնցքամարտիկի ներկայիս վիճակը եւ կտա իր եզրակացությունը: Եթե մինչեւ դեկտեմբեր Կլիչկոյի հետ մենամարտելու հնարավորություն չլինի, ապա Լյուիսն այլ մրցակիցներ կփնտրի: Իսկ եթե մենամարտը կայանա, ապա, ըստ Լյուիսի, ինքը ծգտելու է մրցակցին նոկաուտի ենթարկել առաջին իսկ ռաունդում:

Չիլավերտը կպաշտպանի «Պենյարոլի» դարպասը

Պարագվայի հավաքականի անփոփոխ դարպասապահ Խոսե Լուիս Չիլավերտը հուլիսից մինչեւ տարեվերջ հանդես կգա ուրուգվայական «Պենյարոլում»: 37-ամյա դարպասապահը, որը պրոֆեսիոնալ թիմբրում հանդես է գալիս 1980 թ., մեկ անգամ չէ, որ դարձել է Պարագվայի չեմպիոն: Նա հանդես է եկել նաեւ Իսպանիայում ու Արգենտինայում: Հենց արգենտինյան «Վելես Սարսֆիլդի» կազմում էլ անվանի դարպասապահը դարձել է Լիբերտադորեսի գավաթակիր եւ նվաճել Միջմայրցամաքային գավաթը: 2000 թ. Չիլավերտը տեղափոխվեց «Ստրասբուրգ»: Սակայն ֆրանսիական ակումբում նրա գործերը հաջող չընթացան, եւ նա անցյալ տարի հրաժեշտ տվեց թիմին: Վերջին 6 ամիսներին Չիլավերտը ոչ մի տեղ չի խաղացել, թեեւ մարզվում էր Արգենտինայում, որտեղ բնակվում է ընտանիքի հետ: «Պենյարոլի» հետ Չիլավերտը հուլիսի սկզբներին մեկնելու է մրցաշրջանային հավաքի: Ակումբի ղեկավարությունը հույս ունի Չիլավերտի շնորհիվ զգալիորեն ավելացնելու ֆուտբոլասերների թիվը մարզադաշտում:

Ընտանեկան եզրափակիչ

Թենիսի ուիմբլդոնյան մրցաշարի եզրափակիչում գլխավոր մրցանակի համար պայքար կմղեն ամերիկացի թենիսիստուհիներ Սերենա եւ Վինուս Ուիլյամս քույրերը: Դա հայտնի դարձավ այն բանից հետո, երբ ամերիկացի թենիսիստուհիները պարտության մատնեցին բելգիացիներին: Սերենան առավելության հասավ Ժյուստին Էնենի նկատմամբ (6–3, 6–2), իսկ Վինուսը պարտության մատնեց Կիմ Կլիյստերսին (4–6, 6–3, 6–1):

Տղամարդկանց մրցաշարում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի մասնակիցները: Եզրափակիչի ուղեգիրը կվիճարկեն Ֆիլիպուսիսն ու Գրոժանը, Ռոդիկն ու Ֆեդերերը: Ֆիլիպուսիսը բավական համառ մրցապայքարում 5 խաղափուլում պարտության մատնեց Պոպին: Գրոժանից 4 խաղափուլ պահանջվեց Հենմանին հաղթելու համար: Ավելի կարճ տեւեցին Ռոդիկ-Բյորկման, Ֆեդերեր-Շալկեն մրցախաղերը, որոնցում հաղթանակի հասնելու համար պահանջվեց 3 խաղափուլ:

Կուռնիկովան կրկին ուշադրության կենտրոնում է

Կանանց թենիսի սեքս-խորհրդանիշ Աննա Կուռնիկովայի մասին զանազան ասեկոսեներին վերջ չկա: Վերջերս բրիտանական «Սան» թերթը հաղորդագրություն էր տպագրել, ըստ որի Աննա Կուռնիկովան ու իսպանացի հայտնի երգիչ Էնրիկե Իգլեսիասն ամուսնացել են: Նույնիսկ նշվել էր, թե պսակադրության արարողությունը որտեղ պիտի տեղի ունենա: Սակայն պսակադրության նշված օրը նշված վայրում լրագրողներն ու այլ հեռուստաօպերատորներ այդպես էլ ոչ Կուռնիկովային էին տեսել, ոչ էլ նրա փեսացուին:

Եվ ահա, օրերս բրիտանական մի շարք թերթերում «ամուսնական զույգի» վերաբերյալ նոր հաղորդագրություններ հայտնվեցին: Պարզվում է, որ Իգլեսիասը շուտով հայր է դառնալու, իսկ ապագա մայրը, բնականաբար, ռուս թենիսիստուհի Աննա Կուռնիկովան է: Ի դեպ, վերջերս Խուլիո Իգլեսիասը նշել էր, որ շուտով թոռնիկ է ունենալու: Գերմանական «Bild» հանդեսն էլ նշում է, որ Աննա Կուռնիկովայի բացակայությունը կորտերում պայմանավորված է ոչ թե վնասվածքով, այլ այն հանգամանքով, որ թենիսիստուհին հղի է: Իսկ ահա, «Մովեսսկի սպորտը» հերքել է այդ լուրը՝ նշելով, որ հղիության նշաններ չկան: Իսկ Կուռնիկովայի հայրը հավաստիացնում է, որ ներկայումս իր դուստրը բուժում է վնասվածքը:

Ի դեպ, Կուռնիկովան արդեն «հղի» եղել էր 2001 թ.: Այն ժամանակ լուրեր էին տարածվել, թե նա ամուսնացել է ռուս հոկեյիստ Սերգեյ Ֆյոդորովի հետ: Այնպես որ, Աննա Կուռնիկովայի անվան շուրջ աղմկահարույց իրավիճակը պահպանվում է: Չնայած դրան, Կուռնիկովան մտնում է ԱՄՆ-ի 100 ամենահեղինակավոր անձանց շարքը: Այդ ցուցակում նա գրավում է 70-րդ տեղը: Յուրաքանչյուր տարի նման ցուցակ է հրապարակում «Ֆորբս» ամսագիրը: Ընդ որում, այդ ցանկում ընդգրկված են ոչ թե պարզապես հարուստ մարդիկ, այլ միայն շոու-բիզնեսի հետ կապ ունեցողները՝ կինոյի, երաժշտության եւ սպորտի «աստղերը»: Ավելին՝ այդ «աստղերը» պետք է միշտ մամուլի ուշադրության կենտրոնում գտնվեն: Հաշվի է առնվում, թե նրանցից յուրաքանչյուրի անունը քանի անգամ է հիշատակվել զանգվածային լրատվության միջոցներով, ինտերնետում: Օրինակի համար, համաձայն ամսագրի տվյալների, Կուռնիկովան անցյալ տարի 9 մլն դոլար է վաստակել: Ինտերնետում նրա անունը հիշատակվել է 287 հազար անգամ, թերթերում՝ 8799 անգամ: Ինչպես նշում է ամսագիրը, վնասվածքների եւ վատ խաղի հետեւանքով Կուռնիկովան այս տարի միայն մեկ հաղթանակ է տոնել, այն էլ՝ զուգախաղում: Սակայն դա չի ազդել նրա մեծ հեղինակության վրա: Ճիշտ է, դա մտահոգում է նրանց, ում արտաքինը գովազդում է ռուս թենիսիստուհին: «100 հանրահայտների» ցանկում Կուռնիկովան 2002 թ. 67-րդն էր, 2001 թ.՝ 54-րդը: Այս տարի ցուցակը գլխավորում է դերասանուհի Ջենիֆեր Էնիստոնը՝ Բրեդ Փիթի կինը:

Ռոնալդինյոյի հարցում համաձայնություն ձեռք չբերվեց

«Մանչեսթր յունայթեդի» տնօրենի եւ «Պարի Սեն Ժերմենի» նախագահ Ֆրանկ Գրալեի բանակցությունները Ռոնալդինյոյի տեղափոխման հարցով առայժմ արդյունք չեն տվել: Ինչպես հայտարարել է ֆրանսիական ակումբի նախագահը, կողմերը համաձայնության չեն եկել ֆուտբոլիստի տրանսֆերային գնի շուրջ: «Պարի Սեն Ժերմենը» Ռոնալդինյոյին գնահատել է 45 մլն եվրո, մինչդեռ «Մանչեսթր յունայթեդը» այլ գին է առաջարկել: Այդ իսկ պատճառով ֆրանսիական կողմը պատրաստ է քննարկել այլ ակումբներից ստացված առաջարկները: Առավել հետաքրքրական է թվում Մադրիդի «Ռեալի» առաջարկը: Նախնական բանակցություններ արքայական ակումբի ղեկավարության հետ արդեն վարվել են:

Ինչ վերաբերում է Ռոնալդինյոյին, ապա բրազիլացի ֆուտբոլիստը հանգիստ է վերաբերում ընթացող բանակցություններին՝ համոզված լինելով, որ ի վերջո իր համար շահավետ պայմանագրով ակումբ կգտնի:

Հաստատվել է օլիմպիական մեդալի նմուշը

2004 թ. Աթենքում կայանալիք օլիմպիադայի կազմկոմիտեի նախագահ Իոհաննա Անգելոպուլու-Դասկալակին Պրահայում ներկայացրել է օլիմպիական խաղերի մեդալները: Մեդալի դիմային երեսին պատկերված է հունական դիցաբանության հաղթանակի աստվածուհի Նիկեն, որի արձանիկը պահվում է Հունաստանի օլիմպիական թանգարանում: Մեդալին պատկերված է նաեւ Աթենքի օլիմպիական մարզադաշտը, որտեղ 1896 թ. կայացել են ժամանակակից օլիմպիական առաջին խաղերը: Մեդալի հակառակ երեսին պատկերված են օլիմպիական ջահը եւ 2004 թ. օլիմպիական խաղերի խորհրդանիշը: Նշենք, որ օլիմպիական մեդալի դիմային երեսը 1928 թ. սկսած առաջին անգամ է փոփոխվել:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒԼ

«Թուրքիա մի գնացեք, եկեք Մ. Նահանգներ»

Իրանի նախագահին հորդորում է պաշտոնական Վաշինգտոնը

Թուրքական «Ենի Շաֆաք» թերթը հուլիսի 4-ի համարում այս խորագրով տեղեկացնում է, որ Անկարայի եւ Թեհրանի բարձր մակարդակի շփումները խիստ անհանգստացնում են ԱՄՆ-ին, եւ նա երկու երկրների մերձեցումը խոչընդոտելու համար դիմում է տարբեր միջոցների:

Այնուհետեւ «Ենի Շաֆաքը» շարունակում է. «Պարզվեց, որ Վաշինգտոնի վարչակարգն ուղերձ է հղել Իրանի նախագահ Մոհամմադ Խաթամիին եւ նրան հորդորել առաջիկա սեպտեմբերին Թուրքիա գնալու փոխարեն գալ Նյու Յորք մասնակցելու ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի աշխատանքներին:

Թեհրանի վրա գործադրվող ճնշումները հետզհետե ուժեղացնող պաշտոնական Վաշինգտոնը Թուրքիա-Իրան բարձր մակարդակի հանդիպումների առնչությամբ բազմիցս իր մտահոգությունն էր հայտնել Անկարային: Չնայած դրան, ենթադրվում է, որ Իրանի նախագահ Խաթամիի նախապես ծրագրված այցը Թուրքիա հաստատապես կկայանա:

ԱՄՆ-ի վարչակազմի վերոհիշյալ ուղերձը Խաթամիին է փոխանցվել խորհրդականների միջոցով: Իրանի դիվանագիտական աղբյուրները հայտնել են, որ «առկա խնդիրները ոչ թե միջնորդավորված, այլ դեմ առ դեմ քննարկելու» մտադրությամբ ԱՄՆ-ն ամեն կերպ ջանում է ծախողել հարեւան երկրների հետ երկխոսություն ծավալելու Թեհրանի նախաձեռնությունները:

Թեհրանն իր հերթին մեծ հետաքրքրությամբ ցանկանում է ճշտել այն պնդումների իսկությունը, ըստ որոնց Թուրքիայի արտգործնախարարության խորհրդական Ուղուր Զիյալը Վաշինգտոնում Բուշի վարչակարգին հավաստիացրել է «Իրանի հարցում ԱՄՆ-ին ամեն տեսակի աջակցություն ցուցաբերելու թուրքական պատրաստակամության» մասին: Իրանցի բարձրաստիճան դիվանագետները պնդումների առնչությամբ դիմել են թուրքական արտաքին գերատեսչություն եւ համոզվել, որ Թուրքիան այդպիսի պարտավորություն չի ստանձնել»:

Մենք էլ մեր հերթին տեղեկացնենք, որ երբ հունիսի սկզբներին Զիյալը Վաշինգտոն էր գործուղվում, թուրքական իշխանությունները հրաժարվել էին ընդունել Իրանի բարձրաստիճան զինվորականների պատվիրակությանը, այդպիսով ծախողվել էր նախօրոք ծրագրված այցը:

Հ. Չ.

Հայկական թեմաները թուրքական մամուլում

Հետաքրքրական հրապարակում է տպագրել Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը «Հայկական նիւթը թուրք մամուլին մէջ» խորագրով: Հոդվածագիրը՝ թերթի խմբագիր Արփի Թոթոյանը, նկատում է, որ վերջին տարիներին թուրք մամուլի մնայուն նյութերից է հայկականը՝ երկար ժամանակ տաբու նկատված հարցերի արծարծումով, վիճարկումներով, քննարկումներով: Պոլսի պատրիարքարանի քարտուղարությունը, հետեւելով այս երեւույթին, պատրաստել է «Հայերը թուրք մամուլին մէջ» խորագրով ցանկ՝ հունվարյան հրապարակումների վերաբերյալ: Այբբենական կարգով 63 թերթերի անունների հետ տրված են յուրաքանչյուրի պարբերականությունը, հրատարակության վայրը, տպաքանակը եւ հրատարակած լուրերի թիվը:

Հետեւելով 491 թերթերի եւ պարբերականների հունվարյան հրապարակումներին՝ 63 թերթերում արձանագրվել է 237 հրապարակում՝ հիմնականում օրաթերթերում: Առավելագույն տպաքանակը 452 հազար է, նվազագույնը՝ հազարը: Տեսակավորված է նաեւ նյութերի թեմատիկ ուղղվածությունը՝ ներկա քաղաքական ոլորտ (55 լուր), պատմություն (35), Հայաստան (26), մշակույթ (26), Հայկական հարց (23), պատրիարքարան (18), Ղարաբաղ (9), սփյուռք, պատմական հուշարձաններ եւ այլն: Ապա եւ անդրադարձել է հիշյալ հրապարակումների բնույթին՝ դրական, ժխտական եւ չեզոք: Նկատված են 48 դրական, 124 ժխտական, 71 չեզոք հրապարակումներ:

Հայկական թեմաներին անդրադարձած մամուլի մեծ մասը Պոլսի հրատարակությունն է, սակայն կան 9 այլ քաղաքների եւս՝ Անկարա, Կոնիա, Ադանա, Սամսուն, Բուրսա եւ այլն: Այս փաստը վկայում է, որ հայկական թեմաներով հետաքրքրությունը չի սահմանափակվում հայ համայնքի բնակության վայրով:

«Պոլսոյ հայ մամուլը մշտապես կ՚արձագանգէ թուրք մամուլի հայկական նիւթերով էջերուն: Ասիկա կ՚ընէ առանց դրականը, ժխտականը կամ չեզոքը զանազանելու: Սակայն, որքան ալ ուշադիր հետեւի, որքան ալ լայն տեղ տայ, չի կրնար ամբողջին անդրադառնալ: Այդ պատճառով, աւելի կը շեշտուի պատրիարքարանին բծախնդրութիւնը», եզրափակում է Արփի Թոթոյանը:

Մ. Բ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԵՎ ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ

Գործարար տեղեկատվություն գործարարների համար

ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն

Երեւան-10, ... 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 562635, 563505, E-mail: info@spyur.am

ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47

- Կորել է Արտակ Պավելի Մկրտչյանի (ծնվ. 18.03.1976 թ.) եւ Հմայակ Պավելի Մկրտչյանի (ծնվ. 20.04.73 թ.) անձնագրերը՝ գրանցված Բաշինջաղյան 2-րդ նրբ., շ. 12, բն. 67, հեռ.՝ 356374: Գտնողին խոստանում ենք դրամական պարգեւ:
- Բուժում եմ մաշկային հիվանդություններ՝ փսորիազ, նեյրոդերմիտ, այրվածքներ եւ այլն, նաեւ շաքարախտ: Հեռ.՝ 27-44-28 (աշխ.), 22-38-59 (ժ. 20-ից հետո), Գայանե:
- Փնտրում եմ հովանավորներ իմ բանաստեղծությունների հրատարակման եւ իրացման համար: Բանաստեղծությունների ժանրը լիրիկական է: Ունեմ 2 ժողովածու՝ «Մնմռաց երգեր» եւ «Երգեր ու երազներ»: Հեռ.՝ 77-78-05, Հայկ Դիլբարյան:
- Փնտրում եմ համագործակցություն հայկական առաջին արտոնագրված գլուխկոտրուկի պատրաստման եւ իրացման գործում: Հեռ.՝ 27-68-70, Նաջարյան Պ.
- Կազմակերպությունը վարձով վերցնում է հագուստներ՝ հարսանեկան (տղայի եւ աղջկա) երեկույթի, թաղման արարողությունների, մանկական շքեղության, կենդանիների, բանկետների եւ գործնական արարողությունների, դիմակահանդեսների: Հասցեն՝ Ավան, Աճառյան 42: Հեռ.՝ 61-33-10, 25-25-20:
- Ընդունվում են հարսանյաց եւ տոնական տորթերի պատվերներ մատչելի գներով, կարող եք պատվիրել նաեւ առաքումը: Հասցեն՝ Ավան, Աճառյան 42: Հեռ.՝ 61-33-10, 25-25-20:
- Պարապում եմ դաշնամուր իմ կամ հաճախորդի տանը, գները մատչելի են, բարձր գիտելիքներն ապահովում եմ: Հեռ.՝ 61-33-10, 25-25-20:
- Փնտրում եմ վարձով 2 սենյականոց բնակարան կենտրոնում՝ եվրովերանորոգված, բոլոր հարմարություններով՝ տեխնիկայով, կահույքով, հեռախոսով ապահոված: Հասցեն՝ Ավան, Աճառյան 42: Հեռ.՝ 61-33-10, 25-25-20:
- Վաճառում եմ 5 սենյականոց բնակարան՝ կահույքով, 190 քմ մակերեսով, 5/5 հարկում, մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանի մոտ: Հեռ.՝ 224705:

OPEL

ԱՎՏՈՊԱՀԵՍՏԱՄԱՍԵՐԻ ԽԱՆՈՒԹ

Ներկրումը միայն Գերմանիայից, ընդունվում են նաեւ պատվերներ: Հասցեն՝ Ամիրյան 8, Ե. Չարենցի դպրոցի դիմաց:
հեռ.: 560262, (09)429061

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In Armenian Russian, English, and Turkish

HUBERT H. HUMPHREY FELLOWSHIP

The United States Embassy in Yerevan is pleased to announce the annual competition for the Hubert H. Humphrey Fellowship Program. This one-year, full scholarship program is offered to mid-career professionals who have a commitment to public service, in leadership, positions, and at a point in their careers to fully benefit from a self-defined program of independent study at a leading U. S. university. The program awards a certificate from the U. S. Government, and it is not designed to deliver an advanced degree.

The Hubert H. Humphrey Fellowship Program brings accomplished professionals from other countries to the United States at a midpoint in their careers for a year of study and related professional experiences. The Humphrey program was initiated in 1978 to honor the memory and accomplishments of the late Senator and Vice President, Hubert H. Humphrey. Fellows are selected on their potential for national leadership and commitment to public service.

Eligible fields include:
- Natural resources and environmental management
- Public policy analysis and public administration
- Economic development
- Agricultural development/agricultural economics
- Finance and banking
- Public health policy and management
- Educational planning, Education Administration, Curriculum Development
- Law and human rights
- Communications/journalism
- *Drug abuse epidemiology /prevention/education/treatment (NIDA)

*The field of drug abuse includes drug abuse with an emphasis on drug abuse epidemiology, education, prevention and treatment. NIDA applicants should hold an earned doctoral degree in medicine, health, biomedical, behavioral, or social science. Candidates holding master's degree and who have substantial professional experience and /or research background will also be considered. For NIDA applicants a short additional application is required and may be obtained from the U. S. Embassy.

Application Process:
Interested applicants must apply to the U. S. Embassy. After national selection, final nominations are reviewed in the United States by independent review committees. These review committees make recommendation to the J. William Fulbright Foreign Scholarship Board. Awards are announced by March each year for Fellowships beginning in August/September.

Terms and conditions:
To be eligible for a Humphrey Fellowship, applicants must have: (1) A Bachelor's degree; (2) Five years of substantial professional experience; (3) Demonstrated leadership qualities and a record of public service; (4) Fluency in English. The Humphrey Fellowship provides international travel, tuition and university fees, accident/sicknees insurance, monthly maintenance allowance and funding for books and professional activities. The Humphrey Program does not provide financial support for accompanying dependents.

Applications may be obtained from the Public Affairs Office of the U. S. Embassy in Yerevan, or downloaded from the Embassy web site: http://www.usa.am. All materials must be typed or computergenerated. Finalists selected by the national selection commitee will take the TOEFL before their application packets are sent to Washington, D. C. for final review.

Completed applications must be submitted to Anahit Khachatryan, Cultural Affairs Assistant, Public Affairs Office, U. S. Embassy, at 52-46-61 or 52-70-01, ext: 4477, who may also be contacted for more information about the fellowship.

Application submission deadline: August 8, 2003.

United Nations Development Programme

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի ենթակառուցվածքների բաժինը 2003-2004 թթ. նախատեսում է իրականացնել զանազան ուղղվածության շինարարական/վերանորոգման ծրագրեր: Աշխատանքների կատարման համար հայտարարվում է շինարարական կազմակերպությունների նախնական որակավորման փուլ:

Որակավորմանը մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը:

1. Պետական լիցենզիա հետեւյալ շինարարական աշխատանքների իրականացման համար.
   - Բնակելի եւ հասարակական շենքերի եւ շինությունների կառուցում, ուժեղացում եւ վերանորոգում.
   - Ինժեներական ցանցերի եւ սարքավորումների իրականացում (ջրատար, էլեկտրամատակարարում, կոյուղացանցեր, ջեռուցման համակարգեր).
   - Արտաքին ջրամատակարարման (խմելու եւ ոռոգման) ցանցերի կառուցում/վերանորոգում.
   - Կոյուղու եւ խմելու ջրերի մաքրման կայանների կառուցում/վերանորոգում:
2. Կազմակերպության պետական գրանցման վկայականի, կանոնադրության եւ հիմնադիր պայմանագրի պատճենները:
3. Տեղեկանք բանկից կազմակերպության հաշվի համարի եւ ֆինանսական վիճակի վերաբերյալ:
4. Վերջին երեք տարվա ընթացքում կազմակերպության կողմից կատարված աշխատանքների ցանկ:

Հետաքրքրվող կազմակերպությունները վերը նշված փաստաթղթերը, փակ եւ կնքված ծրարներում, պետք է ներկայացնեն ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի գրասենյակ՝ հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան-375010, Կառլ Լիբկնեխտի 14, մինչեւ սույն թվականի հուլիսի 21-ը, ժամը 15:00:

ARMENTEL

«Արմենտելը» տեղեկացնում է կանխավճարային համակարգի (EASY CARD–ի) բաժանորդներին

Հարգելի բաժանորդներ,
Սույն թվականի հուլիսի 1-ից դուք հնարավորություն կունենաք Ձեր հեռախոսաքարտով (Easy Card-ով) օգտվելու 0 900 աուդիոտեքս (հավելավճարով) ծառայություններից:

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

«Արմենտելը» տեղեկացնում է կանխավճարային համակարգի (EASY CARD–ի) բաժանորդներին

Հարգելի բաժանորդներ,
Սույն թվականի հուլիսի 1-ից փոփոխություն է կատարվել կանխավճարային 10.000 դրամանոց եւ 20.000 դրամանոց լիցքավորման քարտերի ժամկետներում.
10.000 դրամանոց լիցքավորման քարտի ժամկետը դարձել է 4 ամիս.
20.000 դրամանոց լիցքավորման քարտի ժամկետը դարձել է 6 ամիս:

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 7. 2003 Գինը՝ 100 դրամ